

Forord

Denne publikation er hovedrapporten om IDA-databasen og projektet, som har ligget til grund for udviklingen af databasen. Publikationen giver en redegørelse for, hvilke oplysninger der findes i IDA-databasen og for dens grundlæggende opbygning.

Målgruppen er især brugere af databasen, for hvem rapporten kan give et overblik over indhold og muligheder. Men samtidig har formålet også været at give den almindeligt interesserede et indtryk af IDA-databasen. De første 3 kapitler – herunder især kapitel 1 – henvender sig således til mere generelt interesserede, mens kapitel 4 – om klassifikation af virksomhedernes identitet over tid – i højere grad henvender sig til specielt interesserede.

I tilknytning til denne hovedrapport er der udarbejdet en række særlige rapporter, hvori der gives en nærmere redegørelse for forskellige delområder, fx vedrørende personoplysninger og vedrørende fastlæggelsen af virksomheders identitet over tid.

Endvidere foreligger der et omfattende dokumentationsmateriale. Det drejer sig bl.a. om databeskrivelser, dvs. oversigter over koder og deres betydning for hver enkelt variabel – samt tekniske beskrivelser af edb-systemet i form af procedurebeskrivelser (programmeringsoplæg) mv. Disse dokumentationsmaterialer findes på pc-disketter.

Initiativet til opbygningen af IDA-databasen blev taget af afdelingschef *Poul Jensen*, Danmarks Statistik, på baggrund af det projekt, der i 1983-84 blev gennemført i samarbejde mellem Socialforskningsinstituttet og Danmarks Statistik (jf. Per Vejrup Hansen: "Arbejdskraftbevægelser og beskæftigelse", Socialforskningsinstituttets publikation 149, København 1985).

Opbygningen af IDA-databasen er blevet finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd (SSF) og af Danmarks Statistik. SSF har bidraget med lønmidler til projektgruppen og en basisbevilling til edb-udgifter. Det er samtidig et udtryk for, at der primært har været tale om et forskningsmæssigt sigte med IDA-databasen, dvs. at skabe et datagrundlag for arbejdsmarkedsforskning mv. Databasen er dog ikke reserveret til forskningsmæssige anvendelser alene, men kan udnyttes af alle interesserede.

IDA-databasen er blevet udviklet i årene 1988-90, dvs. over en 3-års periode. IDA-projektet er blevet udført af en projektgruppe bestående af følgende:

Ruth Emerek, cand.stat., lektor ved Aalborg Universitetscenter.

Per Vejrup Hansen, cand.polit., lektor ved Handelshøjskolen i København.

Søren Leth-Sørensen, mag.scient.soc., fuldmægtig, med orlov fra Danmarks Statistik.

Aalborg Universitetscenter, henholdsvis Handelshøjskolen i København, har velvilligt givet "delvis tjenestefritagelse" fra undervisningsforpligtelser for de to førstnævnte i projektperioden.

Projektgruppen har sideløbende med opbygningen af databasen deltaget i en række seminarer mv. med oplæg om IDA-databasen, herunder i nordisk sammenhæng og i OECD-regi. I en tidlig fase af projektet aflagde gruppen en række besøg hos forskellige forskningsmiljøer inden for arbejdsmarkedsområdet for at få et indtryk af disses ønsker og behov.

IDA-projektet er blevet fulgt af en *referencegruppe* med repræsentanter udpeget af SSF og Danmarks Statistik. Det har drejet sig om følgende personer:

Professor Reinhard Lund, sekretariatschef Jørgen Søndergaard, professor Hans E. Zeuthen (udtrådte august 1988 med udnævnelsen til rigsstatistiker), lektor Peter Maskell (fra efteråret 1988) – alle udpeget af SSF; og konsulent Otto Andersen (sekretær for referencegruppen), afdelingschef Poul Jensen (til marts 1989, formand), kontorchef Vøgg Løwe Nielsen (til marts 1989), kontorchef Søren Hostrup-Pedersen (fra april 1989) og afdelingschef Lars Thygesen (formand fra april 1989) – alle fra Danmarks Statistik.

Referencegruppens status har været rådgivende, idet det er projektgruppen, der har ansvaret for de trufne valg i forbindelse med databasens principielle udformning og indhold.

IDA-projektet er blevet udført i *Danmarks Statistik*, da grundlaget for databasen er Danmarks Statistiks person- og erhvervsregistersystemer. Forudsætningen for IDA-databasen er den opbygning af nye statistik-registre, som i løbet af en årrække er blevet foretaget i Danmarks Statistik. Udviklingen har bl.a. muliggjort en sammenkædning eller "integration" af oplysninger om personer og virksomheder over tid, hvilket er kernen i IDA-databasen.

Projektet er blevet udført i Danmarks Statistiks kontor for Forsknings- og metodespørgsmål, som ledes af konsulent *Otto Andersen*. *Otto Andersen* har udarbejdet bilag 3: "Hvordan får man adgang til IDA?". Overassistent *Bente Henriksen* og assistent *Jesper S. Brønnum* har udført sekretærarbejde for projektet.

Det omfattende programmeringsarbejde er blevet udført af programmør *Søren Nisted* og programmør *Birger Hansen*. Systemplanlægningen og udarbejdelsen af programmeringsoplæg er blevet udført af projektgruppen. Fuldmægtig *Leif Sølling*, Danmarks Statistik, har bidraget med rådgivning i forbindelse med anvendelsen af Danmarks Statistiks nye dokumentationssystem TIMES. Under projektets forløb har der været kontakt med mange medarbejdere i Danmarks Statistik, der har bidraget positivt med råd og vejledning.

Ved udarbejdelsen af håndbogen har referencegruppen og lektor *Morten Lassen*, AUC, bidraget med konstruktive kommentarer. Lay-out af manuskriptet er foretaget af sekretær *Vibeke Bo Jensen*, AUC. Publikationen om IDA-databasen er forfattet af projektgruppen.

Danmarks Statistik, december 1990

Hans E. Zeuthen

/

Ruth Emerek

Per Vejrup Hansen

Søren Leth-Sørensen

Indholdsfortegnelse

1. En introduktion til IDA	4
1.1. IDA-databasens grundstruktur	4
1.2. Centrale analytiske muligheder og anvendelsesområder	6
1.3. Grundlæggende forudsætninger og begreber	7
1.4. Virksomheders identitet over tid	8
2. Oplysninger om personer, ansættelser og virksomheder	10
2.1. Typer af oplysninger	10
2.2. Oplysninger om personer	11
2.3. Oplysninger om ansættelser/beskæftigelse	14
2.4. Oplysninger om virksomheder: Arbejdssteder og firmaer	16
3. Database-organiseringen af IDA – en oversigt over datasættene	20
3.1. Databasestrukturen.	21
3.2. De enkelte datasæt: Population, identifikationsnøgle, variabelindhold og anvendelsesområder.	23
4. Klassifikationen af arbejdssteders identitet over tid	36
4.1. To delpopulationer af arbejdssteder	36
4.2. Klassifikationen af arbejdssteder med ansatte pr. november.	38
4.3. Klassificering af arbejdssteder uden ansatte pr. november	43
4.4. Endeligt nedlagte og oprettede arbejdssteder i forhold til den samlede population af arbejdssteder.	45

1. En introduktion til IDA

IDA står for "Integreret Database for Arbejdsmarkedsforskning". IDA er en "integreret" database i den forstand, at der indgår både personer og virksomheder.

Et væsentligt kendetegn ved IDA er, at data om arbejdsmarkedet foreligger med udgangspunkt i et virksomhedsniveau. Det betyder, at den enkelte beskæftigede person sammenkædes med den enkelte virksomhed. En gang om året, ultimo november, fastlægges hvert enkelt ansættelsesforhold, dvs. på hvilken virksomhed den enkelte person er ansat. Den grundlæggende virksomhedsenhed i IDA-databasen er det enkelte arbejdssted, der kan være en del af et firma med flere arbejdssteder¹.

Et andet kendetegn ved IDA er, at den er longitudinal, dvs. at databasen indeholder data over tid. Konkret er der tale om årlige data fra 1980 og frem til det seneste år, for hvilket der foreligger oplysninger i alle de tilgrundliggende statistikregistre². Personer og virksomheder kan således følges over tid, fra år til år.

Endelig er det et kendetegn, at IDA er totaldækkende, dvs. at IDA omfatter den samlede befolkning i Danmark, herunder den totale arbejdsstyrke, og samtlige virksomheder i såvel den offentlige som den private sektor.

Det specifikke eller unikke ved IDA er at alle tre kendetegn optræder samtidig. IDA er således en totaldækkende, longitudinal database over personer og virksomheder. Den totale population af henholdsvis personer og virksomheder sammenkædes og følges over en årrække fra 1980.

Datagrundlaget for IDA udgøres af statistikregistre i Danmarks Statistik. Disse statistikregistre bygger på centrale administrative registre såsom det Centrale Personregister, skattevæsenets registre, registeret vedrørende arbejdsløshed (CRAM), mv. IDA-databasens indhold af data er således bestemt af dataindholdet i statistikregistre, som igen er bestemt af indholdet i de administrative registre. Derudover indeholder IDA en omfattende bearbejdning og kombination af disse registerdata.

1.1. IDA-databasens grundstruktur

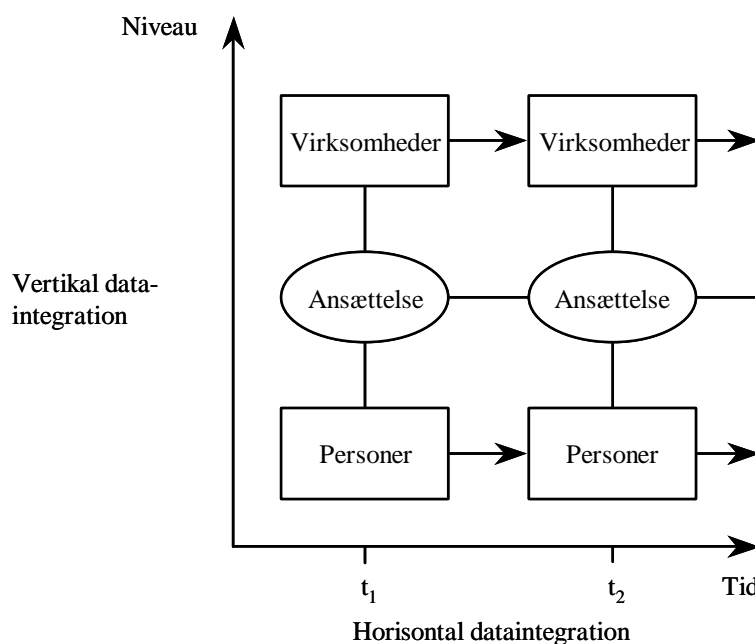
En illustration af IDA-databasens grundlæggende struktur fremgår af figur 1.

Af illustrationen fremgår, at der er tale om datakombination i *to dimensioner*, både vertikalt (på et givet tidspunkt) og horisontalt (over tid). Det er et udtryk for, at der ikke blot indgår en enhed, således som det er tilfældet i typiske longitudinale datasæt – men at der er tale om to enheder, personer og virksomheder, samt deres indbyrdes relation, ansættelser.

¹ Denne definition er begrundet i datagrundlaget for IDA, jf. afsnit 1.3.

² Databasen omfatter ved etableringen oplysninger fra årene 1980-1987. Ved fremkomsten af data for efterfølgende år (1988 osv.) kan der successivt foretages en opdatering af databasen.

Figur 1. IDA-databasens grundstruktur

Grundstrukturen genfindes i database-organiseringen af IDA, dvs. den måde de forskellige datasæt i IDA er organiseret på, jf. kapitel 3. Heri er der tre hovedkategorier af datasæt, nemlig for henholdsvis personer, ansættelser og virksomheder.

I datasættet vedrørende personer findes de oplysninger, der karakteriserer personerne som personer, dvs. køn, alder, uddannelse mv. På tilsvarende måde indeholder datasæt vedrørende virksomheder de baggrundsoplysninger, der karakteriserer de enkelte virksomheder.

Oplysninger om en persons ansættelsesforhold – stilling, løn mv. – er placeret i datasættet ansættelser. Det understreger, at et ansættelsesforhold er et resultat af et samspil mellem en person- og en virksomhedsside – og ikke kun en egenskab ved personen som person. For "ansættelserne" findes en dobbelt identifikationsnøgle for både personen (den ansatte) og virksomheden, nemlig henholdsvis personnummeret og et virksomhedsnummer.

Indholdet i de tre datasæt fremgår af følgende *oversigt over eksempler på oplysninger*:

Personer	Ansættelser	Virksomheder
Nøgle: Personnr.	Nøgle: Personnr./ virksomhedsnr.	Nøgle: Virksomhedsnr.
- Køn, alder mv	- Stilling, heltid/deltid	- Oprettelsesår
- Familie og samliv	- Timeløn	- Branche, beliggenhed mv.
- Uddannelse	- Anciennitet	- Ansatte og lønniveau
- Beskæftigelse og erhvervs erfaring	- Ændring i ansættelse: Tilgang/afgang	- Identitet over tid:
- Arbejdsløshed		- Bevaret, nedlagt, oprettet
- Indkomst		

Kapitel 2 indeholder en nærmere omtale af de forskellige typer af oplysninger.

Udover de oplysninger, der allerede foreligger i databasen, kan der i forbindelse med konkrete forskningsprojekter ad hoc tilknyttes yderligere oplysninger fra andre registre. Endvidere kan der foretages yderligere aggregeringer eller summeringer over personer (ansættelser) pr. virksomhed eller pr. virksomhedskategori. Blandt andet kan der ved hjælp af personoplysningerne dannes supplerende oplysninger til karakteristik af den enkelte virksomhed som fx antallet af lærlinge på virksomheden.

1.2. Centrale analytiske muligheder og anvendelsesområder

De særlige analytiske muligheder ved IDA-databasen udspringer af, at der indgår to enheder, personer og virksomheder, samt deres indbyrdes relation, ansættelserne.

Det betyder, at man i analyser af udbudssiden på arbejdsmarkedet, dvs. af personers placering og bevægelser, kan inddrage data for de virksomheder, hvor personerne er ansat. Fx kan betydningen af ændringer i det totale antal ansatte for beskæftigelseschancer/afskedigelsesrisiko blandt forskellige persongrupper analyseres.

Tilsvarende kan man ved analyser af efterspørgselssiden på arbejdsmarkedet, fx ved analyser af virksomheders forløb, specielt af oprettelser og nedlæggelser, inddrage oplysninger om de involverede personer (hvilke kategorier af personer er ansat, hvem opretter nye virksomheder, osv.).

For arbejdsmarkedsforskningen betyder det forhold, at der foreligger et totaldækkende grundlag for opgørelser af arbejdskraftens mobilitet med udgangspunkt i et virksomhedsniveau, at man kan inddrage bevægelser af personer mellem virksomheder – og ikke blot bevægelser mellem hovedtilstandene beskæftigelse, ledighed og udenfor arbejdsstyrken. Denne egenskab indebærer, at man kan løse nogle målingsproblemer i forbindelse med de såkaldte "bruttostrømsanalyser".

Der kan peges på følgende generelle anvendelsesområder for IDA-databasen:

Personbevægelser på arbejdsmarkedet og ansættelsesforhold

På grundlag af databasen kan der foretages analyser af en række former for mobilitet: Arbejdspladsmobilitet (afgang/tilgang på virksomhedsniveau), erhvervsmobilitet, arbejdsstyrkemobilitet (mellem beskæftigelse/ledighed/udenfor arbejdsstyrken), mv. Ansættelsesvilkår kan undersøges med hensyn til stilling, arbejdstid og lønniveau. Under en teoretisk synsvinkel kan man pege på muligheden af at afprøve nyere arbejdsmarkedsteorier, fx segmenteringsteorier. Desuden kan man undersøge betydningen af konjunkturudviklingen for bevægelserne på arbejdsmarkedet, både med hensyn til mobilitetens omfang og dens "retning" (eksempelvis: Vender personer uddannet i bygge- og anlægsbranchen tilbage til denne branche under en opgangskonjunktur?). Der kan endvidere på grundlag af IDA etableres fremskrivnings- og konsekvensberegningsmodeller for udbudssiden på baggrund af skøn over overgange mellem forskellige tilstande i forhold til arbejdsmarkedet – afhængigt af fx køn, uddannelse, virksomhedsstørrelse mv.

Beskæftigelses- og lønudvikling på virksomhedsniveau

Hidtil har vi kun haft mulighed for at belyse beskæftigelses- og lønforhold på branche- eller makro-niveau. Med et virksomhedsniveau kan vi fx beskrive, hvor store udsving der er i beskæftigelsesomfanget fra år til år på den enkelte virksomhed. Eller vi kan undersøge, hvordan sammensætningen af de ansatte på fx uddannelseskategorier ændres over tid i givne typer af enkeltvirksomheder. Sådanne data

kan have betydning for arbejdskraftprognoser og for studier af substitution. Herunder kan der også peges på undersøgelser af, hvilke forskelle der er mellem nye og gamle virksomheder med hensyn til beskæftigelsesvækst og sammensætningen af de ansatte. Endelig kan vi fx undersøge forskelle i lønniveau og lønudvikling mellem enkeltvirksomheder, hvilket kan give indblik i løndannelsesprocesser. På samme måde kan strukturelle træk og tendenser i forskellige regioner analyseres. Hvilke konsekvenser har det på længere sigt, at der fx er en forholdsvis stor andel ikke-faglærte blandt de beskæftigede i en region?

Virksomheders livsforløb

Med hensyn til analyser af virksomheders livsforløb er der tale om et helt nyt datagrundlag, specielt når det tages i betragtning, at der også indgår oplysninger om de ansatte personer og ejere. Først og fremmest kan det beskrives, hvor stor mobiliteten af virksomheder er, dvs. hvor stort det reelle omfang af nedlæggelser og nyoprettelser af virksomheder er. Eller det kan undersøges, om der findes bestemte størrelsesmæssige barrierer for virksomheders vækst. Med hensyn til nye virksomheder kan det (for enkeltmandsejede virksomheder) kortlægges, hvem der opretter dem, dvs. hvilke personkategorier. Endvidere kan man belyse i hvor høj grad – og på hvilken måde – der er tale om "spin-offs" fra bestående virksomheder. Hvilke personkategorier ansættes på nye virksomheder, og hvor kommer de typisk fra (andre virksomheder, fra ledighed eller fra uddannelsessystemet)?

1.3. Grundlæggende forudsætninger og begreber

De grundlæggende begreber og enheder i IDA-databasen er bestemt af det statistiske grundlag for sammenkædningen af personer og virksomheder på et givet tidspunkt. Dette grundlag udgøres af nye registerdata vedrørende arbejdssteder, som foreligger fra og med året 1980. Det drejer sig om et register hos skattevæsenet over "*oplysningssedler for samtlige ansættelser*"³.

En oplysningsseddel er en virksomheds (arbejdsgivers) årlige oplysning til skattevæsenet om den enkelte ansatte persons løn, indeholdte kildeskat, ATP-beløb og ansættelsesperiode mv. Heraf fremgår et arbejdsgivernummer og den ansattes personnummer. I tilfælde af, at en arbejdsgiver har flere lokale arbejdssteder, indberettes der til Danmarks Statistik oplysning om, på hvilket arbejdssted den enkelte person er ansat. Det foregår via en "arbejdsstedskode".

Virksomhedsenheden

Ovennævnte registermæssige udgangspunkt betyder, at den grundlæggende virksomhedsenhed i IDA-databasen er det lokale arbejdssted, som eventuelt er en del af et firma med flere arbejdssteder. Et arbejdssted er – jf. ovenfor – en lokal enhed med ansatte i løbet af et år, for hvilke der er indeholdt kildeskat. Firmaenheden er identisk med *kildeskatteenheden*, også kaldet "SE-enheden".

Kildeskatteenheden er ikke nødvendigvis sammenfaldende med moms-enheden, og den kan desuden afvige fra den virksomhedsenhed, der anvendes i industristatistikken (SAF-enheden). En konsekvens af disse forskelle er, at data fra momsstatistikken og industristatistikken ikke umiddelbart kan inddrages i IDA-databasen. På dette punkt er der dog udsigt til, at der på et tidspunkt vil blive etableret en fælles virksomhedsenhed.

I databasen indgår også firmaenheden. Derimod er det ikke muligt at registrere en eventuel koncern, dvs. den større enhed, som omfatter flere firmaer.

³ For så vidt angår en diskussion af anvendelsen af disse oplysningssedler, som er centrale for hele IDA's opbygning, findes en selvstændig rapport: "Anvendelse af oplysningssedlerne i IDA", Arbejdsnotat nr. 30.

Tidsdimensionen

Sammenkædningen af personer og arbejdssteder i det enkelte år via oplysningsseddelregistret mv. refererer til et bestemt tidspunkt, nemlig pr. *ultimo november måned*. Dette tidspunkt er valgt således, at det ligger nogenlunde tæt på slutningen af året, samtidig med, at registreringen ikke bliver forstyrret af sæsonmæssige forhold (lukning af virksomheder omkring Julen). Det betyder, at opgørelser af ansættelser i den enkelte virksomhed refererer til situationen pr. ultimo november.

Baggrundsoplysninger vedrørende de enkelte personer refererer derimod hovedsageligt til ultimo år. En undtagelse herfra er oplysninger om personers uddannelsesmæssige status, der refererer til oktober måned i det pågældende år. En nærmere omtale af de øvrige oplysningstyper findes i kapitel 2.

1.4. Virksomheders identitet over tid

En grundlæggende forudsætning for IDA-databasen er, at den enkelte virksomhed kan følges over tid. En sådan bestemmelse af virksomheders identitet over tid er ikke fastlagt på forhånd, således som det er tilfældet med personer, hvor det en-entydige personnummer (CPR-nummeret) definerer samme person på forskellige tidspunkter. IDA-databasen bygger på en specifik begrebsdannelse vedrørende identiteten af virksomheder over tid, og en særlig operationalisering heraf i forbindelse med den konkrete løsning.

For det første foreligger der et *grundlæggende begrebsmæssigt problem*, når man vil fastlægge, hvad der er "samme" virksomhed på forskellige tidspunkter. Det skyldes, at en virksomhed er en abstrakt og kompleks enhed, som er kendetegnet ved flere forskellige karakteristika. Det drejer sig om sådanne egenskaber som ejerskab, geografisk beliggenhed, branche og arbejdsstyrke (som indgår i IDA), samt om fx produktkategori, produktionsteknologi, arten af produktmarkedet osv. Det principielle spørgsmål er da, hvilke og hvor store ændringer i en eller flere af disse karakteristika der bør bevirke, at en virksomheds identitet ændres (dvs. at den nedlægges eller må betragtes som en ny enhed).

For det andet er der tale om et *"teknisk" problem*, som består i, at identifikationsnummeret for den enkelte virksomhed (arbejdssted) kan skifte fra et tidspunkt til et andet. I tilfælde af et ejerskifte vil der således fremkomme et skift i arbejdsgivernummeret, og arbejdsstedskoden kan blive ændret af administrative grunde. Hvis virksomheden i øvrigt er den samme, ville det da være fejlagtigt at betragte den som henholdsvis nedlagt og nyoprettet, idet det korrekte ville være at betragte virksomheden som bevaret (den samme) på trods af et eventuelt ejerskifte. Den operationelle løsning heraf i IDA-databasen kan foretages i kraft af, at der indgår data om de ansatte personer, således at "samme arbejdsstyrke" kan anvendes som kriterium for at arbejdsstedet er det samme.

Den *begrebsmæssige definition* af en virksomhed over tid – hvornår er der tale om "samme" virksomhed på forskellige tidspunkter – er fastlagt med *udgangspunkt i det analytiske formål med IDA-databasen*. Formålet er for det første at kunne foretage analyser på grundlag af arbejdskraftens bevægelser ind i og ud af virksomheder, dvs. af arbejdspladsmobiliteten, og for det andet at kunne analysere virksomheders livsforløb. Begge disse formål gør det nødvendigt, at der er tale om "samme" virksomhed på trods af ejerskifte, og at "samme" virksomhed skal kunne flytte til en anden lokalitet. Sidstnævnte krav om at muliggøre flytning til en anden beliggenhed indebærer, at den geografiske eller fysiske placering tillægges en underordnet betydning for identiteten af en virksomhed.

Dette udgangspunkt medfører, at det afgørende kriterium for, at virksomheden er den samme i to på hinanden følgende år, består i at enten ejeren eller arbejdsstyrken er den samme. Det betyder, at der er tale om et *personorienteret virksomhedsbegreb*. Det kommer til udtryk i det "regelsæt" vedrørende

samme arbejdssted over tid, som er fastlagt. Det er kun for arbejdsstederne, at identiteten over tid bliver bestemt. Ifølge regelsættet foreligger samme arbejdssted, hvis en af følgende regler er opfyldt⁴:

1. Samme *ejer* og samme *branche*.
2. Samme *ejer* og samme *arbejdsstyrke*.
3. Samme *arbejdsstyrke* og samme *adresse eller branche*.

Det er et fælles træk, at der i alle regler indgår krav om enten samme ejer eller samme arbejdsstyrke. Kriteriet om samme ejer eller samme arbejdsstyrke står dog ikke alene, idet det også skal sandsynliggøres, at der er tale om samme type af erhvervsaktivitet (jf. fx kravet om samme branche i regel 1). Sammenfattende gælder det, at samme virksomhed foreligger, når en ejer eller de ansatte personer fortsætter den samme type af erhvervsaktivitet. Det primære er, at det er personerne i en virksomhed, der konstituerer identiteten over tid – og ikke fx den fysiske lokalitet, jf. ovenfor. Det betyder eksempelvis, at en given virksomhed (defineret ved ejeren og/eller de ansatte) kan overtage en anden virksomheds tidligere lokaler, og alligevel være bevaret. Hvis virksomheden blev opfattet som værende identisk med den tidligere virksomhed på den pågældende lokalitet, ville konsekvensen være, at personaleomsætningen kunne blive på 100 procent, og at man mistede forbindelsen til virksomhedens "egen" fortid.

En nærmere redegørelse for denne begrebsdannelse og for den operationelle løsning findes i rapporten: "Virksomheders identitet over tid, Arbejdsnotat nr. 29. Heri indgår også en empirisk belysning af de forskellige kriterier i regelsættet, herunder med hensyn til forekomsten af et eventuelt tautologi-problem⁵.

Selve klassifikationen af ændringstyper fremgår af kapitel 4. I klassifikationen indgår forskellige typer af bevarede, nedlagte eller oprettede arbejdssteder, idet der bl.a. foretages en registrering af opdelinger eller sammenlægninger af arbejdssteder. Det sker via oplysninger om personkredsen af ansatte på forskellige tidspunkter.

⁴ Med samme "ejer" menes samme identifikationsnummer for arbejdsstedet, dvs. samme arbejdsgivernummer og samme arbejdsstedskode. Med samme branche menes samme ISIC-nummer på 5-ciffer niveau. Samme adresse defineres som samme kommunkode og vejkode. Samme arbejdsstyrke specificeres forskelligt i regel 2 og regel 3. I regel 2 kræves, at antal gengangere skal udgøre mindst 30 pct. af det samlede antal ansatte i det ene af årene - mens det i regel 3, hvor der er tale om et ejerskifte, kræves at gengangerne udgør mindst 30 pct. af de ansatte i begge år (dvs. et mere restriktivt krav).

⁵ Det mulige tautologi- eller målingsproblem beror på, at omfanget af arbejdskraftens bevægelser har indflydelse på fastlæggelsen af, hvilke arbejdssteder der er bevarede – samtidig med, at disse arbejdssteder udgør grundlaget for opgørelser af arbejdskraftens bevægelser. Det kunne betyde, at arbejdssteder med en meget stor personaleomsætning ikke kommer til at indgå heri. Resultatet af undersøgelsen er, at problemets faktiske omfang må vurderes som værende ubetydeligt.

2. Oplysninger om personer, ansættelser og virksomheder

Formålet med dette kapitel er dels at præsentere de forskellige typer af oplysninger i IDA, dels at give en generel oversigt over de oplysninger, der indgår om de tre enheder: personer, ansættelser og virksomheder. Gennemgangen af oplysningerne vedrører de mere generelle forhold, og der omtales især de aspekter, der er specielle for IDA-databasen. I bilag I findes en samlet oversigt over variablene i IDA; her er variablene ordnet svarende til den måde, som data er struktureret på i IDA, og som fremgår af det følgende kapitel (dvs. pr. datasæt). Dokumentationen af indholdet i de enkelte variable er på grund af omfanget ikke medtaget i denne publikation. Disse databeskrivelser findes på diskette og kan i givet fald også fås udskrevet på papir.

2.1. Typer af oplysninger

Hovedparten af oplysningerne i IDA refererer til et bestemt tidspunkt i året – dvs. at der i IDA primært er tale om *årlige statusoplysninger*. Det indebærer, at hændelser og bevægelser som hovedregel registreres som *ændringer i status* fra det ene år til det næste. Hvor det har været muligt og er skønnet hensigtsmæssigt, er der dog også inddraget datoen for den seneste hændelse eller bevægelse i året. Det drejer sig om de demografiske hændelser: fødsler, dødsfald, vielser, skilsmisser og flytninger⁶.

På nogle områder indgår dog oplysninger om ændringer eller bevægelser i løbet af året. Dette gælder bl.a. i forbindelse med personernes arbejdsmarkedstilknytning (arbejdsløshed). Bevægelserne/ændringerne i tilknytningen er bestemt på flere måder med hensyn til omfang og intensitet – fx i form af hvor mange ansættelser, der har været i løbet af året, antallet af ledighedsperioder, og hvilken ledighedsgrad der har været i de pågældende uger.

Endelig findes en række oplysninger, der knytter sig til hele året under ét (om fx indkomsten i året, den gennemsnitlige ledighed).

På trods af, at IDA er en database, hvor bevægelserne på arbejdsmarkedet først og fremmest registreres årligt, indgår altså også oplysninger om variation og fluktuation i løbet af året.

Generelt kan oplysningerne for de tre typer af enheder – personer, ansættelser og virksomheder – i IDA opdeles i følgende kategorier:

Faste eller relativt faste baggrundsoplysninger:

- faste historiske baggrundsoplysninger (fx oprettelsesår for arbejdsstederne og fødested for personer)
- baggrundsoplysninger, der kan ændres (fx. statsborgerskab, adresse)

⁶ Det fremgår dog ikke, om en person fx har skiftet adresse mere end en gang i løbet af året, men det giver alligevel en mulighed for at sætte arbejdsplads- og geografisk mobilitet i relation til hinanden.

Statusoplysninger og oplysninger om ændringer i status:

- årlige statusoplysninger (fx stilling, forsikringskategori i A-kasse). Hovedparten er hentet fra Danmarks Statistiks registre og resten er dannet på grundlag heraf. For virksomhedernes vedkommende også gennem aggregering over de ansatte personer
- oplysninger om ændringer fra en én statusopgørelse til den næste (fx afslutning af erhvervsuddannelse).

Årsoplysninger samt oplysninger om og indikatorer for hændelser:

- årsoplysninger i form af års-totaler eller gennemsnit over året (fx personers årsledighed, den gennemsnitlige timeløn i ansættelsen pr. november i det pågældende år)
- oplysninger om bevægelser i løbet af året (fx antal ledighedsperioder, antal ansættelser).
- oplysninger om datoen for visse hændelser i løbet af året (fx dato for seneste skift af adresse).

Ved anvendelse af IDA skal man være opmærksom på, hvilken type af opgørelse, der ligger til grund for oplysningen, dvs. om det fx er status- eller årsoplysninger.

Endvidere bør man være opmærksom på, at statustidspunktet ikke er det samme for alle oplysninger. Statusoplysningerne for personer refererer overvejende til ultimo året (31. december). Undtagelser herfra er bl.a. uddannelsesoplysningerne, der vedrører personernes uddannelsesmæssige status primo oktober, og personernes ansættelsesoplysninger, der knytter sig til situationen ultimo november. Samtlige statusoplysninger referer dog således til det samme kvartal.

Ved analyser af sammenhængen mellem ændringer i demografiske forhold, uddannelsesmæssig status og ansættelsesforhold er det vigtigt at tage højde for disse forskellige tidsreferencer. Her kan der drages nytte af, at datoen for de demografiske hændelser foreligger.

2.2. Oplysninger om personer

Personoplysninger er opdelt i følgende hovedgrupper: baggrundsoplysninger, familie og samliv, beskæftigelse, arbejdsløshed og indkomst.

Nøgle

- personnummer

Som nøgle for personerne anvendes personnummeret.

Baggrundsoplysninger

- herunder: køn, alder, statsborgerskab, bopælsadresse samt ind- og udvandring

For personer, der er ind- og/eller udvandret i løbet af året findes oplysninger om datoen for seneste ind- og/eller udvandring i året, samt oplysning om hvilket land personen er indvandret fra eller udvandret til⁷.

⁷ Disse oplysninger findes også i form af en sammensat variabel, der angiver personens bevægelser i løbet af året. Denne variabel omtales nærmere i "Kilder til personoplysningerne i IDA vedr. demografiske forhold, samliv og familie", Arbejdsnotat nr. 28.

For alle personer er anført bopælsadressen ultimo året. Derudover er angivet datoen for, hvornår personen (evt.) er flyttet til denne adresse.

Familie og samliv⁸

- opvækst-familie (mors og fars personnummer)
- egen familie (civilstand, samliv, ægtefælles personnummer)
- B-familie (type, antal børn)
- IDA-familie (type, antal børn)
- husstand (type)

For hovedparten af personerne født efter 1955 findes mors og fars personnummer. For gifte personer findes ligeledes ægtefællens personnummer, og tilsvarende gør sig gældende for samboer/samlever.

Sammen med personens civilstand ved årsskiftet findes datoen for sidste ændring af civilstand.

I IDA indgår som supplement til den juridiske civilstand en oplysning om det faktiske samlivsforhold⁹. Hensigten hermed er at give et mere nuanceret billede af personernes evt. forsørgermæssige forpligtigelser over for andre.

Herunder er der dannet en speciel "IDA-familie", der især med hensyn til samlivsbegrebet afviger fra den såkaldte "B-familie", der i perioden 1980-90 overvejende har været anvendt i Danmarks Statistik. Af hensyn til sammenligneligheden med tidligere undersøgelser er oplysninger om B-familien dog også inddraget.

For den enkelte person findes familietilhørsforhold i form af et familienummer (for både IDA-familien og B-familien). I både IDA-familien og i B-familien er familienummeret fastlagt ud fra primært kvindens personnummer.

I IDA er familieoplysningerne knyttet til de enkelte personer. Det betyder, at såvel oplysninger om personens status i familien som oplysninger om familiens sammensætning med hensyn til antal voksne og antallet af børn i forskellige aldersgrupper findes for samtlige personer i familien.

Udover de årlige statusoplysninger findes en oplysning, om hvorvidt der er født et barn i familien i løbet af året og datoen herfor, idet det yngste barns fødselsdato indgår.

Personer med samme bopælsadresse udgør en husstand. Disse er i IDA-basen klassificeret efter type samt antallet af familier og personer i husstanden.

⁸ Oplysningerne vedr. familie og samliv er mere udførligt beskrevet i Arbejdsnotat nr. 28.

⁹ I IDA indgår følgende former for samliv (for voksne):

- enlige (herunder ikke-samboende ægtepar)
- samlevende med ægtefælle
- samlevende ikke-gifte med fælles hjemmeboende børn
- samboende ikke-gifte (for to personer af forskelligt køn med samme bopælsadresse og med en aldersforskel på 15 år eller derunder, dog ikke søskende).

Uddannelse

- igangværende uddannelse (adresse for uddannelsesinstitution)
- afsluttet almen uddannelse
- afsluttet erhvervsuddannelse
- deltagelse i AMU-kurser

Til belysning af uddannelsesforhold findes først og fremmest oplysninger om igangværende uddannelse, og om afsluttet skole- og erhvervsuddannelse på et meget detaljeret niveau med hensyn til retning og niveau¹⁰. Oplysninger om afsluttet/ophørt uddannelse findes for personer, der er født efter 1920¹¹.

Med henblik på at kunne differentiere gruppen af personer uden erhvervsuddannelse, er uddannelsesoplysningerne endvidere suppleret med oplysninger om deltagelse i AMU-kurser. Heri indgår branche/type for det seneste kursus i året og antallet af kurser gennemført i året. Disse oplysninger findes fra og med 1984.

Beskæftigelse

- status i november
- andre ansættelser i november (antal, lønsum)
- ansættelser i året
- årsoplysninger vedr. beskæftigelse (DFK-kode, hel-/deltid)
- historiske oplysninger (erhvervs erfaring)

Oplysningerne om status i forhold til arbejdsmarkedet (i beskæftigelse, arbejdsløs, uden for arbejdsstyrken) referer til situationen i den sidste uge i november¹². Oplysninger om beskæftigelsen i november måned fremgår af oplysninger vedr. ansættelser/beskæftigelse (jf. afsnit 2.3.).

For personer med en anden ansættelse i løbet af året, hvor ansættelsesperioden således ikke overlapper referenceugen i slutningen af november, indgår endvidere oplysninger om den væsentligste ansættelse. Det drejer sig om oplysninger om identifikationsnummer for arbejdsstedet, løn, ATP og ansættelsesperiode. Antallet af øvrige ansættelser af denne type er ligeledes opgjort sammen med den samlede lønsum¹³.

Endelig indgår et skøn over erhvervsancienniteten som lønmodtager¹⁴ og om start og ophør på arbejdsmarkedet.

Arbejdsløshed

- statusoplysninger vedr. ledighed (A-kasse, forsikringskategori)

¹⁰ For en nærmere omtale af uddannelsesoplysningerne henvises til: "Kilder til personoplysninger i IDA om uddannelse, arbejdsmarkedstilknøytning og indkomst", Arbejdsnotat nr. 27.

¹¹ Oplysningerne for personer, der har afsluttet deres uddannelse før 1970, bygger på oplysninger fra Folke- og boligtilælingen i 1970, og herfra er medtaget oplysninger for personer født efter 1920. Oplysningerne for de ældre generationers vedkommende blev anset for at være for usikre.

¹² For en nærmere redegørelse for opdelingen af befolkningen efter deres tilknytning til arbejdsmarkedet henvises til Arbejdsnotat nr. 27.

¹³ For en nærmere redegørelse om disse oplysninger henvises til Arbejdsnotat nr. 27.

¹⁴ Skønnet er lavet på baggrund af oplysninger om det samlede indbetalte ATP-beløb pr. person frem til 1987 og de årlige ATP-indbetalinger fra 1980-1987. Se nærmere i Arbejdsnotat nr. 27, bilag 2.

- ledighedsgrader (i året, kvartalsvis, i ledighedsperioder)
- ledighedsperioder
- ledighedsskift
- antal ledighedsuger (uger med delvis/fuld ledighed, opdelt på årsag)
- historiske oplysninger (sum af ledighedsgrader fra 1980)

IDA indeholder en række detaljerede oplysninger om ledighed. Der indgår for det første oplysninger, der umiddelbart har foreligget i Danmarks Statistik. Det gælder bl.a. oplysning om A-kasse og arbejdsløshedsforsikringskategori ultimo året samt den gennemsnitlige ledighedsgrad i året.

For det andet er der til brug i IDA-databasen dannet en række særlige variable, der kan give et mere differentieret billede af arbejdsløshedens omfang og fordeling. Bl.a. er antallet af uger med fuld eller delvis ledighed opgjort efter ledighedsårsag. Desuden er antallet af ledighedsperioder opgjort, og skift mellem perioder uden ledighed og perioder med hhv. delvis og fuld ledighed er beregnet. Hvor det er relevant, er oplysninger opgjort under hensyntagen til problemer omkring den såkaldte "AF-ferie"¹⁵.

Indkomst

- samlet indkomst (brutto- og skattepligtig indkomst)
- primærindkomst (løn, overskud af virksomhed)
- overførselsindkomster (sygedagpenge, arbejdsløshedsunderstøttelse, bistandshjælp)
- formueoplysninger (overskud af fast ejendom)

Oplysning om overskud vedr. ejerbolig indgår som en indikator for, om personen er indehaver af en ejerbolig.

2.3. Oplysninger om ansættelser/beskæftigelse

Formålet med oplysningerne om ansættelser/beskæftigelse er at give en karakteristik af personernes ansættelse på et arbejdssted og at registrere eventuelle ændringer i ansættelsesrelationen (tilgang til eller afgang fra et arbejdssted, dvs. arbejdspladsmobilitet).

Omfanget af disse oplysninger afhænger af, hvilken kategori af ansatte/beskæftigede, der er tale om. Det største antal oplysninger findes for hovedbeskæftigede lønmodtagere og arbejdsgivere – mens oplysningerne for bibeskæftigede lønmodtagere, selvstændige og medhjælpende ægtefæller er færre¹⁶.

Nøgle

- personnummer og arbejdsstedets løbenummer

Ansættelsens karakter

- herunder:
stillingsgruppe, arbejdsomfang, tilknytning til arbejdssted, jobtype, ansættelsesår, pendling

¹⁵ For en detaljeret oversigt over ledighedsoplysningerne henvises til den samlede oversigt i bilag 1. I Arbejdsnotat nr. 27, afsnit II,3, findes en diskussion af ledighedsoplysningerne.

¹⁶ Dette afspejler sig også i, at der er et datasæt for hver af disse grupper/populationer (jf. næste kapitel). For en fuldstændig oversigt over oplysningerne vedrørende de forskellige grupper må henvises til bilag I, 2A-G, - i dette afsnit gives alene nogle hovedtræk.

Som de vigtigste oplysninger til karakteristik af ansættelsesforholdet i hoved- og bibeskæftigelsen er anført statusoplysninger om stillingsgruppe og arbejdsomfang. Som supplement til stillingsoplysningerne indgår endvidere heri oplysninger om A-kasse, uddannelseskategori, deltagelse i AMU-kurser og DFK-koden (fagkode).

Endvidere er der for hovedbeskæftigede lønmodtagere udviklet en variabel, der angiver graden af tilknytning til virksomheden i løbet af året. Variablen angiver om personen er kontinuert eller periodevis tilknyttet virksomheden, herunder med hvor mange arbejdstimer i gennemsnit hele året eller i en del af året¹⁷.

Endelig er typen af ansættelse eller job for de hoved- og bibeskæftigede lønmodtageres med hensyn til ugentligt arbejdstid forsøgt beskrevet¹⁸.

For hovedbeskæftigede lønmodtagere indgår ansættelsesåret på virksomheden. Dette gælder dog kun for personer, der er ansat efter 1980. For personer, der er ansat tidligere er ansættelsesåret anført som 1980. Ud fra ansættelsesåret kan arbejdsstedsancienniteten beregnes.

Afstanden i kilometer mellem arbejdsstedskommune og bopælskommune er angivet for både hoved- og bibeskæftigede.

Løn og ATP

- herunder:
løn og ATP i ansættelse, timeløn

Ud fra oplysningssedlerne er løn og ATP angivet for såvel hoved- som bibeskæftigede.

Desuden er den gennemsnitlige timeløn i ansættelsen estimeret. Estimatet er lavet på grundlag af lønnen i året i ansættelsen og et skøn over det samlede timetal baseret på ATP-indbetalingen og ansættelsesperiodens længde, suppleret med oplysninger om evt. ledighed og sygdom samt et skøn over timetallet i anden beskæftigelse. Kvaliteten af skønnet over timelønnen er angivet i form af den relative usikkerhed på timelønnen bestemt som forskellen mellem den højeste og laveste timeløn, der kan estimeres på grundlag af det indbetalte ATP-beløb, i relation til den estimerede timeløn¹⁹.

Ændringer i ansættelsen

- arbejdspladsmobilitet

Ændringer i ansættelsesforholdet beskrives – dels retrospektivt, dvs. om personen er uændret ansat eller tilgået til arbejdsstedet i forhold til november året før – dels prospektivt, dvs. om personen er uændret ansat eller afgået fra arbejdsstedet i løbet af den følgende årsperiode. Disse skift kan ske enten mellem arbejdssteder inden for et firma eller mellem forskellige firmaer.

For ansatte i den kommunale sektor vil et skift af arbejdssted inden for en given kommune også udgøre et skift af "firma" (arbejdsgiverenhed). Dette skyldes, at hvert fysisk adskilt arbejdssted i en kommune

¹⁷ For en nærmere redegørelse vedr. denne tilknytningsvariabel se "Bestemmelse af timeløn og arbejdsomfang i IDA", Arbejdsnotat nr. 31.

¹⁸ Klassifikationen har følgende kategorier:

- fuldtidsjob (over 30 timer)
- deltidsjob (15-30 timer)
- bijob (under 15 timer).

¹⁹ For en nærmere beskrivelse af bestemmelsen af timelønnen henvises til Arbejdsnotat nr. 31.

betragtes som et firma. Tilsvarende vil ansatte i staten, der skifter ansættelse fra én styrelse til en anden, også skifte "firma" eller arbejdsgiver.

En ændring i "ansættelses"-relationen for en arbejdsgiver skal forstås som en ændring i tilknytningen til arbejdsstedet via tilgang eller afgang i forbindelse med et ejerskifte for et givet arbejdssted.

For hovedbeskæftigede lønmodtagere og arbejdsgivere er endvidere anført arten af mobilitet²⁰. For bi-beskæftigede er desuden anført, om der er sket et skift mellem hovedbeskæftigelse og bibeskæftigelse på samme arbejdssted.

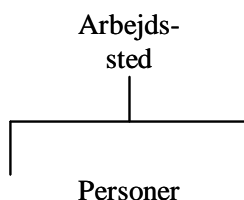
For selvstændige findes tilsvarende oplysninger med hensyn til ændring i status – henholdsvis retrospektivt (uændret selvstændig, tilgang til gruppen af selvstændige) og prospektivt (uændret, afgang). Herunder indgår også oplysninger om tidligere eller efterfølgende placering på/uden for arbejdsmarkedet).

Tilsvarende oplysninger findes for medhjælpende ægtefæller.

2.4. Oplysninger om virksomheder: Arbejdssteder og firmaer

Nogle af variablene for arbejdssteder er dannet via aggregering over de ansatte personer pr. arbejdssted. Det gælder målene for stillingsstruktur, personaleomsætning, løngennemsnit samt ledighed i årets løb blandt de ansatte.

Aggregering over personer:

Det skal her understreges, at dannelse af tilsvarende variable gennem aggregering kan foretages ud fra individuelle ønsker. Det betyder, at man i udtræk af data til bestemte analyser kan danne andre variable via yderligere aggregeringer over *grupper* af personer. Det kan fx dreje sig om aldersgrupper, uddannelseskategorier, detaljerede stillingsgrupper osv., herunder også i form af kombinationer af forskellige personkarakteristika. Eksempelvis kan man danne variable vedrørende antallet af lærlinge pr. arbejdssted, herunder lærlinge, der starter eller afslutter lærlingeuddannelsen. Sådanne aggregeringer behøver ikke at blive foretaget for det enkelte arbejdssted, men kan også foretages for kategorier af arbejdssteder, fx størrelses- eller branchegrupper. De aggregerede variable, som allerede er inddraget i datasættet vedr. arbejdsstederne, er af summarisk karakter og har først og fremmest til formål af give en supplerende, generel karakteristik af arbejdsstederne.

²⁰ Der indgår følgende kategorier:

- fra/til lønmodtager/ikke-lønmodtager, på et andet arbejdssted i samme firma eller i et andet firma
- overgang fra/til arbejdsløshed eller uden for arbejdsstyrken.

Arbejdssteder

Nøgle

- arbejdsstedets løbenummer²¹

Baggrundsoplysninger

- herunder:
ejerform, branche, adresse, startår

I IDA-databasen indgår desuden en oplysning, der angiver om arbejdsstedet er et enkeltarbejdsstedsfirma eller en filial inden for et firma med flere arbejdssteder.

For arbejdssteder oprettet efter 1980 (dvs. efter startåret for IDA) findes oprettelsesåret. I tilfælde af at arbejdsstedet fx er oprettet via udskilning fra et andet arbejdssted findes en henvisning til "donor-arbejdsstedet" i det foregående år. Disse oplysninger er del-resultater af fastlæggelsen af arbejdsstedernes identitet over tid, jf. nedenfor.

Antal ansatte og ændring heri

- herunder:
ansatte i alt, bibeskæftede

For hvert arbejdssted angives desuden antallet af "ansættelsesforhold" i alt i løbet af året²². Den procentvise ændring i antal *hovedbeskæftede* lønmodtagere er angivet, både set i relation til november året før og til november året efter. Med udgangspunkt heri findes også en variabel, der beskriver ændringen i beskæftigelsesniveauet på arbejdsstedet (hvh. faldende, uændret, eller stigende beskæftigelsesomfang).

Personalesammensætning og -omsætning

- andel ikke-faglærte/faglærte arbejdere, lavere/højere funktionærer
- andel kvinder i stillingsgrupper
- ledighed blandt ansatte
- af- og tilgangsrate

De ovennævnte oplysninger om andelen af beskæftigede udgør summariske mål for personalesammensætningen ultimo november. De er dannet via en aggregering over de ansatte. Andelen af kvinder inden for disse fire grupper er ligeledes beregnet.

Endvidere findes oplysninger om det gennemsnitlige ledighedsomfang for den del af gruppen af arbejdere, der også var ansat på arbejdsstedet pr. ultimo november året før. Det drejer sig om den gennemsnitlige ledighedsgrad og det gennemsnitlige antal ledighedsperioder i året (dvs. en indikator for omfanget af midlertidige af hjemsendelser).

Endelig findes oplysninger om tilgangsrate (fra november året før) og afgangsraten (til november året efter) blandt ansatte med hovedbeskæftigelse. Der er tale om mål for omfanget af "udskiftning" blandt

²¹ Arbejdsstedets løbenummer er et 10-cifret nummer, hvor de 4 første cifre er lig med oprettelsesåret og de 6 øvrige er et tilfældigt nummer. Oprettelsesåret er året for den novemberopgørelse, hvor arbejdsstedet findes første gang.

²² Heri indgår *alle* ansættelsesforhold, for hvilke der foreligger en oplysningsseddel.

de ansatte i løbet af en årsperiode – og ikke om et mål for den løbende personaleomsætning ("fra dag til dag")²³.

Lønsum og lønniveau

- herunder:
gennemsnitlig timeløn

Den samlede lønsum for hele året for alle ansatte indgår i IDA. Desuden foreligger en beregning af den gennemsnitlige timeløn for de ansatte under ét og for hver af grupperne ikke-faglærte, faglærte, lavere og højere funktionærer.

Ændring i arbejdsstedets identitet over tid mv.

- herunder:
retrospektivt / prospektivt klassifikation af identitet

Ændringen i arbejdsstedets identitet fra et år til det næste beskrives både:

- retrospektivt, dvs. set i forhold til året før (bevaret, oprettet), og
- prospektivt, dvs. set fremad til året efter (bevaret, nedlagt).

Endvidere findes en detailklassifikation bestående af forskellige typer af bevarede, oprettede og nedlagte arbejdssteder, jf. kapitel 4. Der indgår en særlig klassifikation vedrørende identitetsændringen for arbejdssteder, der ikke har ansatte pr. november.

Samtidig foreligger der en registrering af, hvilken "regel" der ligger til grund for, at et arbejdssted eventuelt er klassificeret som "bevaret"²⁴. Herunder indgår oplysninger om ejerskifte, adresseændring og brancheændring for arbejdsstedet.

Endelig findes særlige variable vedrørende oprettelser af arbejdssteder "via udskilning" fra et arbejdssted, henholdsvis nedlæggelser "via opsugning" i et andet arbejdssted. For oprettelser via udskilning drejer det sig bl.a. om identifikationsnummeret for det arbejdssted, som arbejdsstedet er udskilt fra, og om en angivelse af, hvorvidt oprettelsen sker inden for det samme firma eller i form af et nyt firma.

Firmaer

Et firma består af ét eller flere arbejdssteder. Hvis et firma kun består af ét arbejdssted svarer firmaenheden til arbejdsstedsenheden. Ellers er firma-oplysningerne udelukkende dannet via aggregering over de arbejdssteder, der indgår i det pågældende firma i det givne år.

Nøgle

- arbejdsgivernummer

Beskæftigede og arbejdssteder

- herunder:
ansatte i alt, bibeskæftigede, antal arbejdssteder, største arbejdssted

²³ En nærmere redegørelse herfor findes i Per Vejrup Hansen: Arbejdskraftbevægelser og beskæftigelse. Socialforskningsinstituttets publ. 149, København 1985, p. 42-44.

²⁴ Jf. gennemgang af regelsættet i kapitel 1.

Til karakteristik af firmaet indgår antallet af arbejdssteder (herunder antal bevarede arbejdssteder set i forhold til året før²⁵). Endvidere findes det samlede antal ansatte i firmaet – opdelt på antal hovedbeskæftigede og antal bibeskæftigede. Antallet af ansatte, for hvem det er uoplyst hvilket arbejdssted, de er ansat på, er ligeledes opgjort.

Til karakteristik af firmaet indgår endvidere kendetegn for det største arbejdssted i firmaet, med angivelse af arbejdsstedsløbenummer, ændring i identitet set tilbage i tid, ændring i arbejdsgivernummer i forhold til året før, samt arbejdsstedets branche.

²⁵ Dette kan evt. indgå i en indirekte fastlæggelse af identitet over tid for firmaer.

3. Database-organiseringen af IDA – oversigt over datasættene.

IDA er ikke blot en database af navn, men også af gavn.

Databaseorganiseringen kommer konkret til udtryk i, at dataene er delt op i et antal *forskellige datasæt*. For det første er der tre hovedgrupper af datasæt, svarende til de tre enheder i IDA: Personer, ansættelser og virksomheder (jf. figur 1 i kapitel 1). For det andet findes der forskellige datasæt for hver af disse enheder. Specielt for enheden ansættelser/beskæftigede findes der et større antal datasæt, idet der her bl.a. er tale om forskellige kategorier af ansatte/beskæftigede, som fx lønmodtagere versus arbejdsgivere. På dette punkt bevirker opdelingen i forskellige datasæt, at man sikrer, at der ikke foretages sammenblandinger af forskellige kategorier. Det bevirker også en forenkling af analysearbejdet, idet man til mange formål kan tænkes kun at interessere sig for lønmodtagere (ansatte). I så fald er det hensigtsmæssigt, at der foreligger et datasæt, som udelukkende omfatter denne bestemte population.

I forbindelse med givne analyser skal man selvfølgelig kunne forbinde data (variable) fra *flere* datasæt. Det muliggøres ved hjælp af "*identifikations-nøgler*" i datasættene, dvs. ensartede identifikationsnumre for de enkelte enheder (personer, arbejdssteder mv.). I de fleste analyser vil der typisk være tale om at inddrage data fra flere datasæt, fx for forskellige enheder (personer og arbejdssteder) eller for forskellige år. Databaseorganiseringen kan i denne forbindelse bidrage til at specificere den *population*, som skal være udgangspunkt for analysen – dvs. fx en bestemt gruppe af ansatte eller en bestemt kategori af arbejdssteder. Et centralt formål med opdelingen i en række datasæt består i at fastlægge bestemte populationer af enheder.

I virkeligheden er databaseorganiseringens formål således at gøre dataindholdet mere overskueligt, idet organiseringen understreger, at der findes forskellige typer af enheder og kategorier. I denne forstand er databaseorganiseringen et udtryk for en begrebsmæssig model af "virkeligheden".

Inden vi i det følgende kaster os ud i, hvordan IDA ser ud som database, skal vi kort berøre spørgsmålet om *IDA-brugerens nytte af at kende databaseorganiseringen*. Vores budskab er, at det ikke er et "must", at brugeren skal kende databasedesignet – men at det kan være særdeles nyttigt. Sidstnævnte gælder især i de tilfælde, hvor brugeren ikke har en helt klar opfattelse af opgavens karakter og omfang, dvs. når der ikke er tale om specifikke, afgrænsede analyser. Et kendskab til databaseorganiseringen og strukturen af datasættene giver et grundlag for at forstå *mulighedsområdet* for analyser. Det er selvfølgelig Danmarks Statistiks opgave – som leverandør af IDA-data – at give de tekniske løsninger og svar på givne analysebehov, men det er på den anden side kun brugeren, der har den fulde fornemmelse af den analytiske problemstilling, og derfor er det en stor fordel, hvis brugeren selv har et indtryk af analysemulighederne.

I afsnit 3.2 om de enkelte datasæt vil der da også blive peget på nogle generelle analysemuligheder med udgangspunkt i de enkelte datasæt.

3.1. Databasestrukturen.

Databaseorganiseringen fremgår af *figur 2*.

Der findes i alt 12 datasæt *pr. år*, dvs. for henholdsvis 1980, 1981, 1982 etc. frem til og med det seneste år, som indgår i IDA, dvs. det seneste kalenderår, for hvilket de til grundliggende statistikregistre foreligger. For *hver* kategori af datasæt foreligger der altså et antal fysiske datasæt svarende til hvert af de år, som på et givet tidspunkt indgår i IDA. Der er dog ét datasæt, som kun findes i én udgave, nemlig "3C. NEDLAGTE ARBEJDSSTEDER", idet dette datasæt indeholder en successiv kumulering af endeligt nedlagte arbejdssteder i alle årene efter 1980.

I venstre side af figuren vises datasættene vedrørende *personer*, dvs. med data om hver enkelt person i befolkningen. Det drejer sig om 2 datasæt, 1A og 1B, hvoraf 1B vedrører ændringer i personernes baggrundsdata mellem to år. I højre side fremgår datasættene vedrørende *virksomheder*, henholdsvis arbejdssteder og firmaer, som omfatter i alt 3 datasæt, 3A, 3B og 3C. I midten af figuren findes endelig det resterende antal datasæt, i alt 7 (2A – 2G), vedrørende *ansatte/beskæftigede* pr. november i året.

Enhederne (personerne) i de tre øverste af disse datasæt vedrørende ansatte mv. (2A-2C) kan forbindes med de enkelte enheder på virksomhedssiden, idet disse personer er tilknyttet et arbejdssted eller et firma qua ansatte (lønmodtagere) eller qua arbejdsgivere. For disse personer findes ud over personnummeret PNR også identifikationsnummeret LBNR for det arbejdssted, hvor den enkelte person er ansat eller er arbejdsgiver. (LBNR står for det arbejdssteds-løbenummer, der genereres i IDA-systemet, og som er konstant over tid for givne arbejdssteder). Generelt er identifikationsnumrene angivet ovenpå kassen vedrørende det enkelte datasæt.

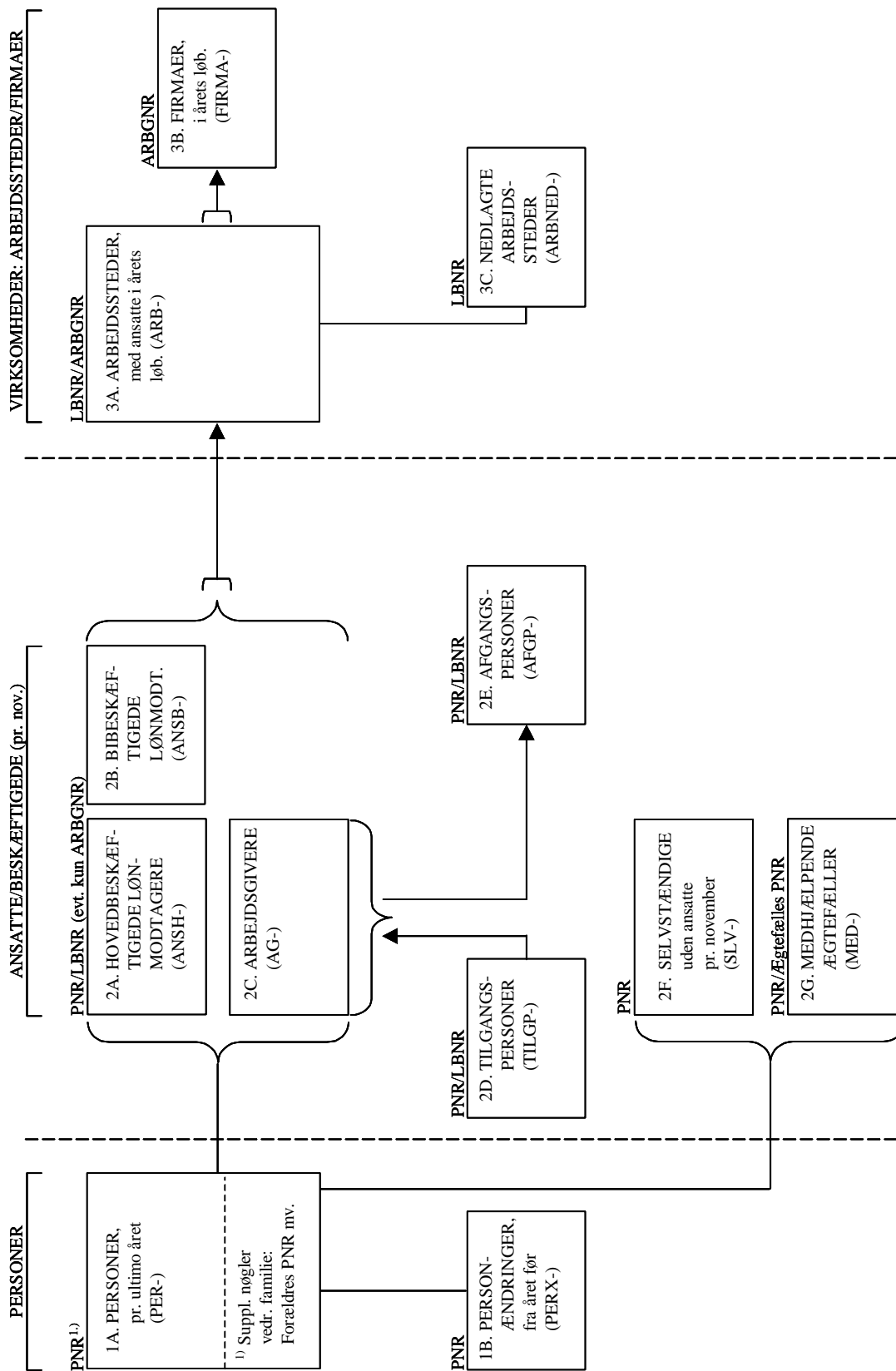
For de selvstændiges vedkommende (datasæt 2F) er det af begrebsmæssige og tekniske grunde ikke muligt at sammenkæde personen med et arbejdssted²⁶.

Det samme gælder de medhjælpende ægtefæller (datasæt 2G) i de tilfælde, hvor ægtefællen er selvstændig. Er ægtefællen derimod arbejdsgiver, er det muligt indirekte at forbinde den medhjælpende ægtefælle med et arbejdssted (eller firma) via arbejdsgiver-ægtefællen.

Blandt datasæt vedrørende ansatte mv. findes der endelig to særlige datasæt for de personer blandt hovedbeskæftigede lønmodtagere og arbejdsgivere på et arbejdssted pr. november i det givne år, som er tilgået arbejdsstedet i løbet af den forudgående årsperiode (datasættet 2D), eller som afgår fra arbejdsstedet i løbet af den følgende årsperiode (datasættet 2E). Disse særlige datasæt kan betragtes som "analytiske" datasæt. Heri ligger, at de i princippet kun indeholder oplysninger, som også findes i datasættene over alle ansatte mv. (dvs. i 3A – 3C). De to datasæt over henholdsvis "tilgangspersoner" og "afgangspersoner" indeholder således analytisk orienterede eller bearbejdede oplysninger om bl.a. personernes placering i henholdsvis året før og året efter.

²⁶ Det skyldes på den ene side, at arbejdssteder defineres som enheder med lønnet personale, hvilket betyder, at der for selvstændige, som overhovedet ikke har ansatte i hele det pågældende år ikke findes en tilsvarende virksomhedsenhed. På den anden side er der tale om tekniske årsager til, at man heller ikke for selvstændige med ansatte i løbet af året (uden for november) kan sammenkæde den selvstændige som person med den tilsvarende arbejdsstedsenhed (her med ansatte i årets løb uden for november). Inden for denne kategori af arbejdssteder kan der således være tale om en overlapning med individer blandt selvstændige.

Figur 2. Databasestruktur. Dataset pr. år

På tilsvarende måde er datasættet 1B vedrørende "personændringer" og datasættet 3C vedrørende nedlagte arbejdssteder analytisk orienterede datasæt. I figur 2 over databasestrukturen findes disse fire analytisk orienterede datasæt aftegnet som de fire små kasser på stribe under de store kasser for de grundlæggende enheder.

3.2. De enkelte datasæt: Population, identifikationsnøgle, variabelindhold og anvendelsesområder.

I dette afsnit gives en nærmere redegørelse for hver enkelt af de 12 datasæt i databasen, jf. figur 2. I redegørelsen vil der indgå fire hovedpunkter i karakteristikken af det enkelte datasæt, nemlig:

- *populationen*, dvs. definitionen og afgrænsningen af de pågældende enheder, samt eventuelt en omtale af relevante del-populationer.
- *identifikationsnøglen/-nøglerne*, dvs. det én-entydige nummer, der definerer den enkelte enhed (person, ansættelse, arbejdssted).
- *variabelindholdet*, hvori indgår en generel, kortfattet karakteristik af variabelindholdet.
- *anvendelsesområder*, hvorunder det for nogle af datasættene kort skitseres, hvilke analyseområder der især kan være relevante på basis af – eller med udgangspunkt i – det pågældende datasæt.

Datasæt 1A. Personer

Datasætnavn: PER(år), fx PER80.

Population: Datasættet omfatter den samlede "aktive" befolkning i Danmark pr. ultimo året (den 31. december), dvs. personer med bopæl i Danmark. Heri indgår også personer, som er midlertidigt fraværende fx på grund af ferie, forretningsrejse eller lignende.

Identifikationsnøgle: Personnummer (PNR).

Variable: Datasættet, som er meget omfattende, indeholder historiske baggrundsvARIABLE, statusvariable og årsvariable for personerne.

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 1A.

Anvendelsesområder: I forbindelse med analyser af ansættelses- og beskæftigelsesforhold udgør disse variable et grundlag for udvælgelse af bestemte personkategorier, herunder fx i relation til familieforhold.

Datasæt 1B. Personændringer

Datasætnavn: PERX(år)(år), fx PERX8081.

Population: Datasættet indeholder både den samlede befolkning i Danmark ved årsskiftet det ene år og ved årsskiftet det følgende år (dvs. foreningsmængden af de to befolkninger, svarende til befolkningen ved årsskiftet det følgende år med tillæg af udvandrede og døde i årets løb).

Identifikationsnøgle: Personnummer (PNR).

Variable: Datasættet omfatter variable, der beskriver *ændringer* i forskellige status- og baggrundsvariable for personerne fra det ene år til det næste.

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 1B.

Anvendelsesområder: Analyser af sammenhænge mellem ændringer i baggrundsvariable mv. og ansættelses- og beskæftigelsesforhold (fx beskæftigelsessituation efter afslutning af uddannelse, eller som følge af barnefødsel). Endvidere analyser af arbejdsstyrkemobilitet, herunder især vedrørende tilgang til arbejdsstyrken.

Datasæt 2A. Hovedbeskæftigede lønmodtagere

Datasætnavn: ANSH(år), for seneste år dog ANSTIH(år), fx ANSTIH87.

Population: Datasættet omfatter alle personer i den "aktive" befolkning ved årsskiftet, der i den vigtigste tilknytning til arbejdsmarkedet pr. ultimo november var lønmodtagere.

I denne population indgår også skoleelever, studerende mv. med en varierende grad af tilknytning til arbejdsmarkedet, og hvoraf den vigtigste pr. ultimo november bestod i at være lønmodtagere. Det skal derfor understreges, at de hovedbeskæftigede lønmodtagere er personer, hvis *vigtigste tilknytning til arbejdsmarkedet* er at være lønmodtagere.

En relevant *del*population kan således bestå af personer, hvis "hovedaktivitet" består i at være lønmodtagere (dvs. at der ses bort fra skoleelever o.l. i arbejdsstyrken).

Personer, der er fuldt ledige i registreringsugen (den sidste uge af november), klassificeres som arbejdsløse og *indgår ikke* i dette datasæt, selvom de fx har haft hovedbeskæftigelse som lønmodtager resten af året²⁷.

Identifikationsnøgler: Personnummer (PNR) og Arbejdssteds-løbenummer (LBNR).

Endvidere indgår nummeret for firmaet/arbejdsgiverenheden (ARBGNR) af hensyn til de tilfælde, hvor det er uoplyst, på hvilket arbejdssted en ansat er beskæftiget.

Variable: Formålet med variablene er at karakterisere det pågældende ansættelsesforhold pr. ultimo november, samt at registrere og karakterisere eventuelle ændringer i ansættelsesforholdet (tilgang til/afgang fra arbejdsstedet).

Udover deciderede ansættelsesvariable (om ansættelsens karakter, løn mv.) indeholder datasættet af praktiske grunde nogle få personoplysninger som fx køn, alder (pr. ultimo november) og uddannelseskategori.

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 2A.

Anvendelsesområder: Analyser vedrørende ansættelsesvilkår samt skift af arbejdssted, skift af stilling på samme arbejdssted, mv. Endvidere udgør dette datasæt hovedgrundlaget for aggregeringer (optællinger mv.) over de ansatte personer pr. arbejdssted, eller evt. for alle arbejdssteder under ét inden for et erhverv eller en branche. Via sådanne aggregeringer kan man foretage analyser af omfanget af arbejdspladsmobilitet, samt fx af midlertidige hjemsendelser inden for forskellige erhverv/brancher.

²⁷ For en definition af personens vigtigste tilknytning til arbejdsmarkedet se Arbejdsnotat nr. 27. En nærmere omtale af hovedprincipperne findes i den årlige artikel i Statistiske Efterretninger vedrørende den Registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS).

Datasæt 2B. Bibeskæftigede lønmodtagere

Datasætnavn: ANSB(år), for seneste år dog ANSTIB(år).

Population: Datasættet omfatter personer, der som næstvigtigste tilknytning til arbejdsmarkedet pr. ultimo november er lønmodtagere. Der er altså tale om et bijob ved siden af en vigtigste tilknytning som enten lønmodtager, arbejdsgiver, selvstændig eller medhjælpende ægtefælle (dvs. at personen tillige findes i et af de øvrige datasæt vedrørende ansættelser/beskæftigede, 2A, 2C, 2F eller 2G). Populationen omfatter dog også efterlønsmodtagere med (begrænset) erhvervsmæssig beskæftigelse.

Identifikationsnøgler: Personnummer (PNR) og arbejdsstedsløbenummer (LBNR), samt firmanummeret (ARBGNR).

Variable: Variablene karakteriserer ansættelsesforholdet samt ændringer i ansættelsen som bibeskæftiget på arbejdsstedet, herunder skift mellem hovedbeskæftigelse og bibeskæftigelse på samme arbejdssted.

Af praktiske grunde indgår nogle få personvariable som køn og alder pr. ultimo november.

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 2B.

Anvendelsesområder: Analyser af omfang og karakter af lønmodtager-bibeskæftigelse blandt personer i arbejdsstyrken, herunder blandt fx hovedbeskæftigede lønmodtagere eller selvstændige. Via aggregering over bibeskæftigede lønmodtagere pr. arbejdssted eller pr. branche kan omfanget og karakteren af bibeskæftigelser set fra virksomhedssiden belyses. Ved opgørelser af den samlede beskæftigelse pr. arbejdssted mv. kan summen af hoved- og bibeskæftigede inddrages.

Datasæt 2C. Arbejdsgivere

Datasætnavn: AG(år), for seneste år dog AGTI(år).

Population: Datasættet omfatter de personer, der ejer (eller er medejer af) en virksomhed, hvor der er mindst én lønmodtager ansat (som hoved- eller bibeskæftiget) pr. ultimo november. Denne placering som arbejdsgiver betragtes som personens vigtigste tilknytning til arbejdsmarkedet²⁸.

Identifikationsnøgler: Personnummer (PNR) og arbejdsstedsløbenummer (LBNR).

Endvidere indgår firmanummeret (ARBGNR), idet identifikationsnummeret LBNR for arbejdsstedet kan være uoplyst, hvis arbejdsgiveren har flere arbejdssteder. Da kan arbejdsgiveren kun forbindes med firmaet.

Variable: I dette datasæt indgår de samme variable som i datasættet 2A vedrørende hovedbeskæftigede lønmodtagere²⁹.

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 2C.

Anvendelsesområder: Udgangspunkt for analyser af omfanget af mobilitet til/fra gruppen af arbejdsgivere (sammen med datasættene vedr. tilgangs- og afgangspersoner, 2D og 2E). Uddannelsesbaggrund mv. blandt arbejdsgivere. Kan inddrages som en del af det samlede beskæftigelsesomfang på arbejdsstedet.

²⁸ Antallet af arbejdsgivere i IDA svarer ikke præcist til de offentliggjorte oplysninger fra den Registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), idet tallet er reduceret med nogle få hundrede.

Det skyldes, at der findes arbejdssteder uden ansatte i november, hvor der ifølge RAS samtidig findes en person, der er klassificeret som "arbejdsgiver" på det pågældende arbejdssted. I disse tilfælde er personen i IDA omklassificeret til "selvstændig". Det medfører selvsagt, at gruppen af selvstændige vokser tilsvarende.

²⁹ Variablene til karakteristik af ansættelsesforholdet har dog en begrænset relevans. Lønoplysningen er således irrelevant, og stillingskoden er altid lig med værdien for arbejdsgiver.

Datasæt 2D. Tilgangspersoner

Datasætnavn: TILGP(år).

Population: Dette datasæt omfatter den *del* af de hovedbeskæftigede lønmodtagere og arbejdsgivere, der er "nyansatte" på et arbejdssted pr. november i det pågældende år, dvs. som ikke var ansat på arbejdsstedet ultimo november året før.

Populationen er således en delpopulation af populationerne i datasættene 2A og 2C.

Identifikationsnøgler: Personnummer (PNR) og arbejdsstedsløbenummer (LBNR) for tilgangsarbejdsstedet.

Variable: Variablene beskriver primært personens placering pr. november *året før*, dvs. hvor personen kommer fra. For tidligere beskæftigede beskrives fx, om personen har skiftet erhverv og/eller branche – og et eventuelt skift af bopælsadresse i løbet af året registreres. I forbindelse med arbejdssteder, der er oprettede "via udskilning" fra et andet arbejdssted, angives om tilgangspersonen kommer fra "donorarbejdsstedet" eller ej.

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 2D.

Anvendelsesområder: For personer, der var beskæftiget ultimo november året før, og som tilgår et arbejdssted som lønmodtagere/arbejdsgivere, kan der foretages analyser af bl.a. erhvervsmobilitet og stillingsskift. Generelt kan man undersøge, hvor de nyansatte kommer fra.

Datasæt 2E. Afgangspersoner

Datasætnavn: AFGP(år), idet det seneste år, for hvilket datasættet kan optræde, er det næstsidste år i IDA.

Population: Datasættet omfatter (analogt til datasættet om tilgangspersoner) den del af de hovedbeskæftigede lønmodtagere og arbejdsgivere, der i løbet af den følgende årsperiode afgang fra det arbejdssted, hvor de er ansat pr. ultimo november i det pågældende år – dvs. at de ikke genfindes på arbejdsstedet ultimo november året efter.

Populationen er således en delpopulation af populationerne i datasættene 2A og 2C.

Identifikationsnøgler: Personnummer (PNR) og arbejdsstedsløbenummer (LBNR) for afgangsarbejdsstedet.

Variable: Variablene beskriver primært personens placering pr. november *året efter*, dvs. hvortil personen bevæger sig. For beskæftigede året efter beskrives fx, om personen foretager et skift af erhverv og/eller branche, og et eventuelt skift af bopælsadresse i løbet af året registreres. For arbejdssteder, der er nedlagt "via opsugning" i et andet arbejdssted, angives om personen overgår til det modtagende (opsugende) arbejdssted.

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 2E.

Anvendelsesområder: For fortsat beskæftigede personer, der afgang fra et arbejdssted, kan der foretages analyser af bl.a. erhvervsmobilitet og stillingsskift. Generelt kan man undersøge, hvortil afgangspersoner bevæger sig.

Datasæt 2F. Selvstændige

Datasætnavn: SLV(år), for seneste år dog SLVTI(år).

Population: Datasættet omfatter personer med selvstændig virksomhed, som ikke har ansatte pr. ultimo november i det pågældende år, og hvor der er tale om personens vigtigste tilknytning til arbejdsmarkedet³⁰. Der kan forekomme beskæftigelse af lønnet personale i løbet af året uden for registreringsugen i november.

Identifikationsnøgle: Personnummer (PNR).

Variable: Datasættet indeholder relativt få variable, der karakteriserer den selvstændige som person og arten af virksomheden. Desuden registreres ændringer i status som selvstændig. En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 2F.

Anvendelsesområder: Beskrivelse af den population af virksomheder, der indehaves af selvstændige. Denne virksomhedspopulation kan således supplere populationen af arbejdssteder (datasættet 3A), om end det af tekniske grunde ikke er muligt eksakt at identificere den overlapning, der forekommer mellem selvstændige virksomheder og arbejdssteder med ansatte i løbet af året (uden for november).

Beskrivelse af de selvstændiges uddannelsesbaggrund mv., samt mobiliteten til/fra gruppen af selvstændige.

³⁰ En person klassificeres som selvstændig, hvis personen enten er momsbetaler, arbejdsløshedsforsikret som selvstændig, eller har sin væsentligste indkomst fra selvstændig virksomhed.

Datasæt 2G. Medhjælpende ægtefæller

Datasætnavn: MED(år), for seneste år dog MEDTI(år).

Population: Datasættet omfatter personer, der har deres væsentligste indkomst i løbet af året som medhjælpende ægtefælle, og som er gift med en person, der er arbejdsgiver eller selvstændig³¹.

Identifikationsnøgler: Personnummer (PNR) og ægtefælles personnummer (AGTEPNR).

Variabelkategorier: Datasættet indeholder relativt få variable, herunder baggrundsdata for personen, arten af virksomheden og ændringer i status som medhjælpende ægtefælle. En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 2G.

Anvendelsesområder: Beskrivelse af gruppen af medhjælpende ægtefæller, samt mobiliteten til/fra gruppen. Via ægtefælles personnummer kan personer i gruppen forbindes med gruppen af selvstændige eller gruppen af arbejdsgivere, og dermed i sidstnævnte tilfælde også med arbejdsstederne.

³¹ Mere præcist skal personen blot indgå i *bruttopopulationen* af selvstændige i RAS. Det betyder, at der i ganske få tilfælde vil forekomme personer klassificeret som "medhjælpende ægtefæller", hvor ægtefællen ikke indgår som arbejdsgiver eller selvstændig.

Datasæt 3A. Arbejdssteder

Datasætnavn: ARB(år), for seneste år dog ARBTI(år).

Population: Datasættet omfatter de erhvervsenheder, der i årets løb har haft lønnet personale beskæftiget, og for hvilke der er indbetalt kildeskat. Arbejdsstedet er den enkelte (lokale) erhvervsenhed, som organisatorisk, geografisk og branchemæssigt er sammenhængende.

Der er tale om en "bruttopopulation" af arbejdssteder, som også omfatter arbejdssteder, der ikke har ansatte pr. ultimo november – fx på grund af sæsonpræget beskæftigelse, eller fordi arbejdsstedet kun eksisterer i en del af året (dvs. at det nedlægges før, eller oprettes efter, ultimo november)³².

En relevant *del*population er således arbejdssteder *med* ansatte pr. ultimo november.

En anden relevant *del*population kan være arbejdssteder med *hoved*beskæftigede pr. ultimo november – idet det kan forekomme, at der alene er tale om *bibeskæftigede* på arbejdsstedet.

Endelig kan man anvende forskellige *del*populationer af bevarede, nedlagte eller oprettede arbejdssteder (jf. kapitel 4).

Identifikationsnøgler: Arbejdsstedsløbenummer (LBNR) og firmanummer (ARBGNR).

Endvidere indgår den originale arbejdsstedskode af hensyn til eventuelle ad hoc samkøringer med supplerende statistikregistre.

Variable: Datasættet omfatter baggrundsdata for arbejdsstedet samt ændringer i arbejdsstedets identitet over tid (bevaret, nedlagt, oprettet). Der indgår endvidere nogle summariske mål vedrørende arbejdsstyrken og ændringer i arbejdsstyrken, som kan udgøre en karakteristik af arbejdsstedet (med hensyn til fx sammensætningen af personalet, lønniveauet og omfanget af til- og afgang blandt de ansatte).

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 3A.

Anvendelsesområder: Forløb af bevarede arbejdssteder over tid, fx vedrørende beskæftigelses- og lønudvikling. Omfang og type af nedlæggelser og oprettelser af arbejdssteder. Som udgangspunkt for analyser af personers mobilitet mv. kan der foretages grupperinger af arbejdssteder med hensyn til branche, størrelsesgruppe, vækst eller nedgang i beskæftigelsesomfanget, nedlagte eller oprettede enheder osv. I forbindelse med visse analyser kan det være relevant kun at tage udgangspunkt i bevarede arbejdssteder, herunder evt. kun i bevarede og identiske enheder (af typen B1); sidstnævnte kan fx gælde ved analyser af omfanget af arbejdspladsmobilitet, jf. også kapitel 4.

³² En nærmere beskrivelse af bruttopopulation og klassifikationer fremgår af kapitel 4.

I IDA indgår ikke de "arbejdssteder" i arbejdsstedsregistret, som består af ansatte med uoplyst arbejdsstedskode inden for et firma. Det drejer sig om ca. 2000 arbejdssteder, der ikke medregnes i IDA.

Lokale enheder inden for forsvaret indgår ikke i arbejdssteder i årene 1980-1986 (inkl.). Disse inddrages i 1987 som oprettede af typen O1, dvs. "nyoprettet".

Datasæt 3B.Firmaer

Datasætnavn: FIRMA(år).

Population: Ved et firma – en arbejdsgiverenhed – forstås i den private sektor den enhed, der indeholder og afregner kildeskat for ansatte (SE-enheden). Et firma kan være en del af en "koncern", bestående af flere firmaer. I den statslige sektor er firmaenheden identisk med en styrelse, defineret ved hovedkonto i finansloven. I den kommunale sektor udgør hvert fysisk adskilt arbejdssted et firma.

Et firma består af ét eller flere arbejdssteder. I tilfælde af, at et firma kun omfatter ét arbejdssted, er firmaenheden identisk med den tilsvarende arbejdsstedsenhed (i datasættet 3A vedrørende arbejdssteder)³³.

Identifikationsnøgle: De enkelte enheder er defineret ved arbejdsgivernummeret (ARBGNR) – men der foreligger *ikke* en fastlæggelse af identiteten over tid for firmaer. Identifikationsnøglen ARBGNR er ikke konstant over tid for givne, bevarede enheder, idet nummeret fx kan ændres i forbindelse med ejerskifte³⁴.

Variable: Variablene er dannet via aggregering over de arbejdssteder, der indgår i det pågældende firma i det givne år. Det drejer sig om antallet af arbejdssteder og det samlede antal ansatte i firmaet. Til karakteristik af firmaet indgår endvidere oplysninger om det største arbejdssted i firmaet.

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 3B.

Anvendelsesområder: Analyser af firmaniveau, herunder filialstruktur, diversifikation mv.

³³ Firmaer, der ikke er "repræsenteret" ved arbejdssteder - herunder forsvaret i årene 1980-86 samt enkelte andre tilfælde - indgår ikke i datasættet firmaer.

³⁴ Dog har nogle af variablene til formål at give en delvis indikation af et firmas identitet over tid (antal arbejdssteder, det største arbejdssteds identitet tilbage i tid, skift i firmaets arbejdsgivernummer).

Datasæt 3C. Nedlagte arbejdssteder

Datasætnavn: ARBNED(år), hvor år er lig med det seneste år, som indgår i IDA.

Population: Datasættet omfatter "endeligt" nedlagte arbejdssteder i perioden efter 1980 og indtil ultimo det seneste år i databasen³⁵. Der er således tale om en kumulering af samtlige "endeligt" nedlagte arbejdssteder i hele perioden siden 1980.

Endeligt nedlagte arbejdssteder udgøres af afgang fra *bruttopopulationen* af arbejdssteder, dvs. eksklusive fx enheder, der overgår fra arbejdssteder med ansatte pr. november til arbejdssteder uden ansatte pr. november³⁶.

Identifikationsnøgle: Arbejdsstedsløbenummer (LBNR).

Variable: Datasættet omfatter årstallet for det sidste år, hvor arbejdsstedet eksisterer, samt identiteten set fremad for det sidste år (dvs. "arten" af nedlæggelse).

En fuldstændig oversigt over variablene findes i bilag 1, afsnit 3C.

Anvendelsesområder: Overlevelsestavler for arbejdssteder, herunder nedlæggeshyppigheder afhængigt af arbejdsstedets alder mv.

³⁵ Når et arbejdssted nedlægges "endeligt", ophører det pågældende arbejdsstedsløbenr. LBNR med at eksistere i populationen af "aktive" arbejdssteder i datasættet 3A.

³⁶ For en præcis definition af endeligt nedlagte arbejdssteder henvises til kapitel 4.

4. Klassifikationen af arbejdssteders identitet over tid

I dette kapitel gives en nærmere redegørelse for klassifikationen af arbejdssteders identitet over tid, dvs. af de forskellige kategorier af ændringstyper (bevarede, nedlagte og oprettede arbejdssteder mv.)

Til bestemte analyseformål er det hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i bestemte kategorier af ændringstyper. Det gælder især i forbindelse med analyser af oprettelser og nedlæggelser af arbejdssteder.

4.1. To delpopulationer af arbejdssteder

I forbindelse med klassifikationen opereres der med *to forskellige delpopulationer* af arbejdssteder.

Arbejdsstederne som helhed omfatter enheder, der har ansatte *i løbet af* et givet kalenderår. Men en del af arbejdsstederne har *kun beskæftigede i en del af året*, fx kun i sommersæsonen. Sådanne arbejdssteder indgår ikke i den centrale sammenkædning af personer og arbejdssteder, idet sammenkædningen "kun" vedrører et bestemt tidspunkt i året, nemlig pr. ultimo november måned. Det betyder, at antallet af ansatte personer og sammensætningen af disse ikke kan registreres for arbejdssteder, der ikke har ansatte pr. ultimo november.

Hertil kommer, at gruppen af arbejdssteder uden ansatte pr. november er *heterogent* sammensat. Kategorien omfatter ikke blot arbejdssteder med sæsonpræget beskæftigelse, men også enheder, der er ophørt i løbet af året (dvs. før ultimo november) eller som er nystartede i slutningen af året (efter ultimo november). Hvorvidt der er tale om det ene eller det andet fremgår ikke direkte af registret, idet der ikke indgår oplysninger om start eller ophør af arbejdssteder.

Hovedinteressen må følgelig samle sig om de *arbejdssteder, der har ansatte pr. ultimo november*.

Konsekvensen af denne forekomst af to forskellige delpopulationer er, at der er udarbejdet *særskilte klassifikationer for hver af populationerne*. Det betyder, at fx klassifikationen af bevægelser ind i og ud af delpopulationen af arbejdssteder *med* ansatte pr. november både omfatter skift fra eller til den anden population af arbejdssteder *uden* ansatte pr. november (men dermed inden for "bruttopopulationen" af arbejdssteder), *og* bevægelser ind i eller ud af bruttopopulationen af samtlige arbejdssteder. Dette er illustreret i *figur 3*, som vi skal vende tilbage til i det følgende.

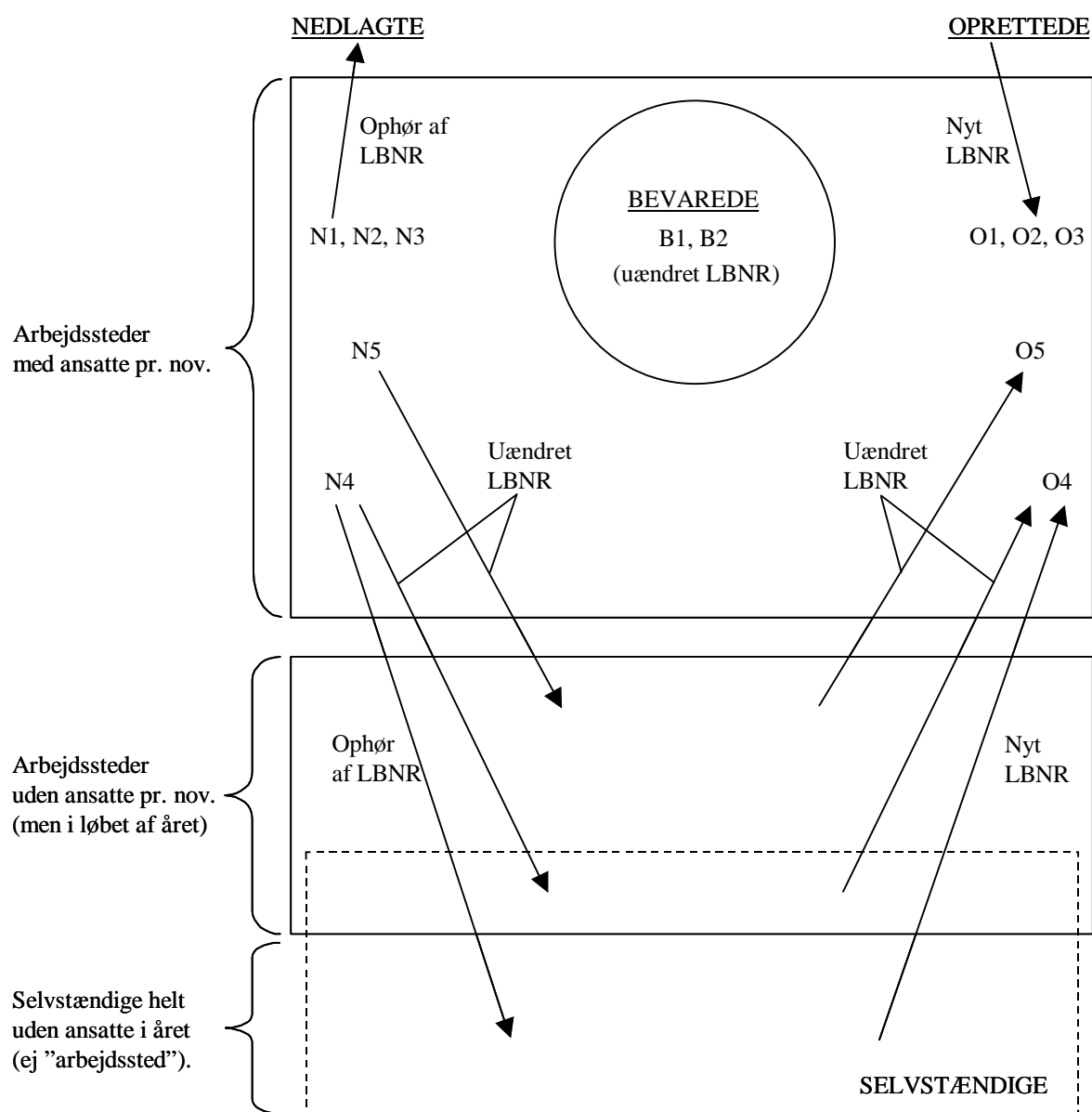
En følge af sondringen mellem de to delpopulationer er således, at en afgang af et arbejdssted fra en af populationerne ikke nødvendigvis er ensbetydende med en afgang fra *bruttopopulationen* af arbejdssteder – og dermed ikke en "endelig" nedlæggelse – idet der kan ske overgang til den anden delpopulation. Alligevel rubriceres sådanne tilfælde af "overgang" som en "nedlæggelse" (eller afgang) i klassifikationen af den enkelte population – om end det sker i form af særlige kategorier, der angiver, at det sker i form af en overgang til/fra den anden population af arbejdssteder. Man kan sige, at der på denne måde skelnes skarpt mellem tilstandene 0 ansat og 1 ansat. Begrundelsen herfor er imidlertid, at et skift til/fra nul ansatte *kan* være ensbetydende med et ophør eller en nyoprettelse. På den anden side medfører et skift fra 1 til 0 ansat altså ikke, at der foreligger en "endelig" nedlæggelse, eller at der foreligger en nyoprettelse ved skift fra 0 til 1 ansat.

Fastlæggelsen af, hvornår der er tale om en "endelig nedlæggelse", omtales i det sidste afsnit 4.4. Heri indgår som et centralt aspekt en omtale af relationen mellem populationen af arbejdssteder og gruppen af selvstændige (jf. også figur 3).

I de følgende to afsnit skal klassifikationen af ændringer over tid behandles for henholdsvis arbejdssteder med ansatte pr. november og arbejdssteder uden ansatte pr. november.

Klassifikationen er et slutresultat af begrebsdannelsen og operationaliseringen vedrørende identiteten over tid. Dette grundlag fremgår kortfattet af kapitel 1, afsnit 1.4, og detaljeret af rapporten om virksomheders identitet over tid (Arbejdsnotat nr. 29).

Figur 3. Den samlede population af arbejdssteder samt selvstændige, incl. bevægelser til og fra arbejdssteder med ansatte pr. nov.

4.2. Klassifikationen af arbejdssteder med ansatte pr. november.

Ændringen af identiteten over tid kan dels dreje sig om ændringen set "*fremad i tid*", hvor et arbejdssted kan være bevaret eller nedlagt – og dels om ændringen set "*tilbage i tid*", hvor der enten kan være tale om en bevaret eller en oprettet enhed. Tidssdimensionen er årsperioden mellem ultimo november i et år og ultimo november i året efter eller i året før. Arbejdsstederne, der indgår i kategorien af bevarede enheder, er de samme, uanset om man ser fremad i tid eller tilbage i tid mellem to november-opgørelser.

En oversigt over klassifikationen fremgår af *oversigt 1*, som både indeholder kategorierne vedrørende fremad i tid og tilbage i tid. Der er tre hovedkategorier: Bevaret, nedlagt og oprettet. Desuden findes i

figur 4 en illustration af nogle af kategorierne. Et indtryk af størrelsesforholdene kan fås af bilagstabel-
lerne 1 og 2 bagest i kapitlet. Disse vedrører 1983-84.

Bevarede arbejdssteder

Det centrale aspekt er her sontringen mellem "*bevaret og identisk*" (B1) og "*bevaret, men ikke-identisk*" (B2).

Ikke-identisk vil sige, at der foreligger en "organisatorisk" ændring i den forstand, at der forekommer en udskilning af ansatte personer til et andet arbejdssted, der (som hovedregel) er oprettet – eller en "opsugning" af ansatte fra et andet arbejdssted, der (som hovedregel) er nedlagt. Der er med andre ord tale om henholdsvis en opdeling eller en sammenlægning, hvori den bevarede (men ikke-identiske) enhed udgør den betydeligste del³⁷.

For kategorien "bevaret, ikke-identisk" er der således tale om, at afgang eller tilgang af ansatte – og dermed antallet af ansatte – er påvirket af en opdeling eller en sammenlægning. Det skal man være opmærksom på i forbindelse med analyser af arbejdskraftbevægelser og ændringer i beskæftigelsesomfanget for disse arbejdssteder.

³⁷ Defineret som den enhed, der i forbindelse med en opdeling eller sammenlægning har en uændret ejer-identifikation (arbejdsgivernummer og arbejdsstedskode), eller som er størst målt ved antal ansatte. Den anden enhed i forbindelse med en opdeling vil oftest være oprettet via "udskilning" (typen O2), mens den anden enhed i forbindelse med en sammenlægning typisk vil være nedlagt via "opsugning" (typen N2), jf. nedenfor.

Oversigt 1 Klassifikation af arbejdssteders identitet set fremad i tid (bevaret/oprettet). Arbejdssteder med ansatte pr. november i det pågældende år.

1. Fremad i tid, til november året efter (bevaret/nedlagt):

B1 Bevaret, identisk.

B2 Bevaret, ikke-identisk. Dvs. et arbejdssted hvorfra der er udskilt personer til et andet (oprettet) arbejdssted - eller hvortil der er "opsuget" personer fra et andet (nedlagt) arbejdssted. Antal udskilte/opsugede personer skal udgøre mindst 2 personer (ved adresseskift).

N1 Nedlagt.

N2 Nedlagt via opsugning i et andet arbejdssted. Hvis mindst 30 pct. af de ansatte overgår til det andet arbejdssted, og mindst 2 personer (ved adresseskift).

N3 Nedlagt via "overdragelse" af lokaler/bygninger (til et nyt arbejdssted i samme branche).

N4 Nedlagt via overgang til selvstændig uden ansatte pr. november (i samme branche).

N5 Nedlagt via overgang til arbejdssted uden ansatte pr. november (i samme branche).

2. Tilbage i tid, fra november året før (bevaret/oprettet):

B1 Bevaret, identisk.

B2 Bevaret, ikke-identisk (jf. ovenfor under pkt. 1)

O1 Nyoprettet.

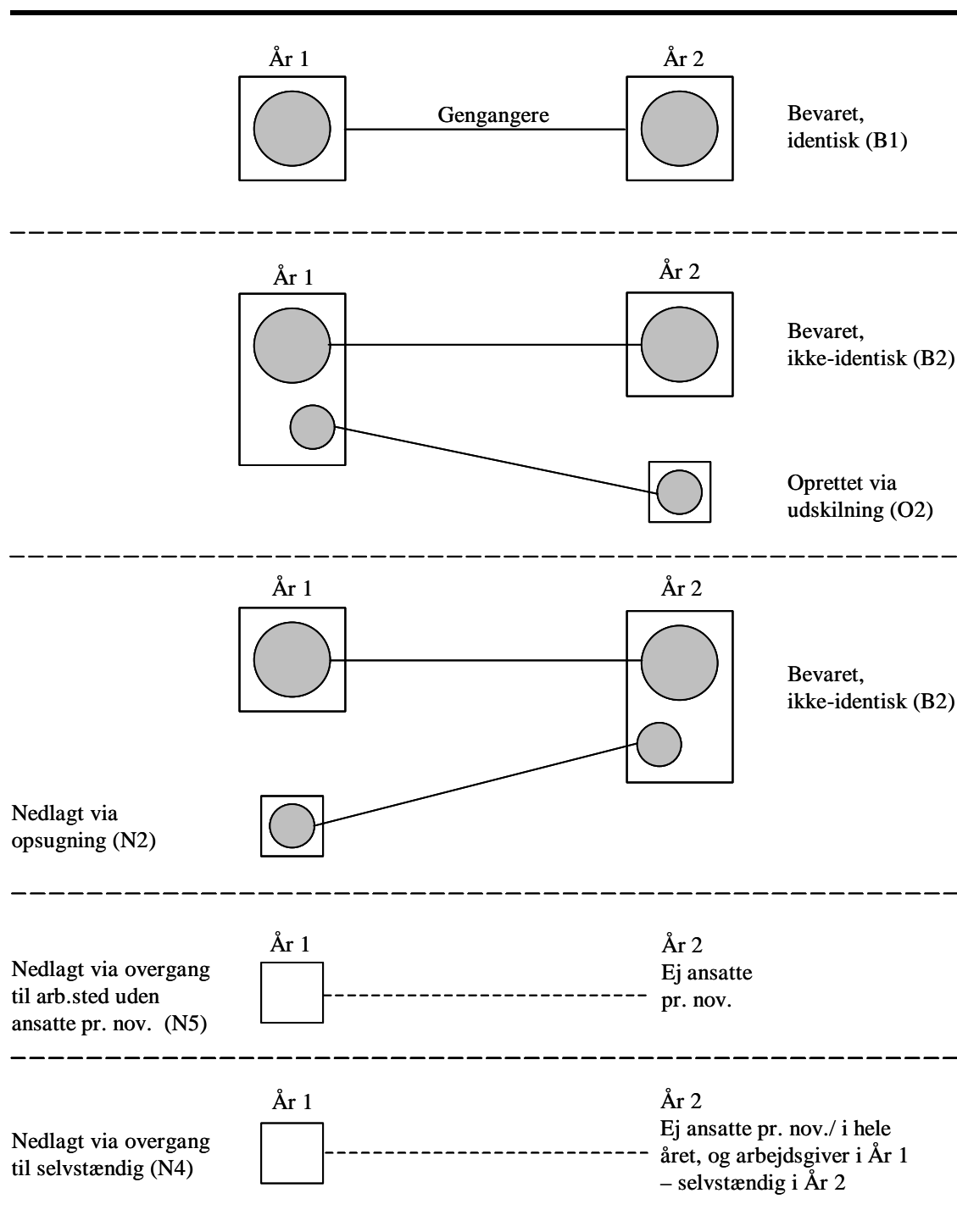
O2 Oprettet via udskilning fra et arbejdssted. Hvis mindst 30 pct. af de ansatte kommer fra samme arbejdssted, og mindst 2 personer (ved adresseskift).

O3 Oprettet via "overtagelse" af lokaler/bygninger (fra et nedlagt arbejdssted i samme branche).

O4 Oprettet via overgang fra selvstændig uden ansatte pr. november (i samme branche).

O5 Oprettet via overgang fra arbejdssted uden ansatte pr. november (i samme branche).

Figur 4. Forskellige typer af bevarede, nedlagte og oprettede arbejdssteder

Til gengæld kan man umiddelbart foretage analyser af personaleomsætning og beskæftigelsesændringer med udgangspunkt i kategorien af bevarede, identiske arbejdssteder (B1). Hvis man herunder kun er interesseret i at se på gruppen af hovedbeskæftigede lønmodtagere, kan man endvidere se bort fra arbejdssteder, der kun har bibeskæftigede blandt de ansatte i det ene eller i begge af årene. Arbejdssteder

med ansatte afgrænses som arbejdssteder med ansatte overhovedet pr. november, dvs. at der udelukkende kan være tale om ansatte med bibeskæftigelse på arbejdsstedet.

For begge kategorier af bevarede arbejdssteder gælder det, at regelsættet vedrørende "samme" arbejdssted skal være opfyldt (jf. kapitel 1, afsnit 1.4).

Nedlagte arbejdssteder

Der indgår fem forskellige kategorier af nedlagte arbejdssteder. Med "nedlagte" menes arbejdssteder, der afgår fra populationen af arbejdssteder med ansatte pr. november (jf. afsnit 4.1).

Kategorien "*nedlagt af typen N1*" består af "rene" nedlæggelser. Det kan være arbejdssteder, som ikke findes året efter på identifikationsnummeret (ejereren), eller som ikke opfylder arbejdsstyrkekriteriet med hensyn til antal gengangere blandt de ansatte. Sidstnævnte vil konkret sige, at mindre end 30 procent af de ansatte genfindes på et fælles arbejdssted året efter – svarende til, at de ansatte er blevet spredt "for alle vinde".

Hvis en vis mindste del af de ansatte (mindst 30 pct.) derimod overgår samlet til et andet, bestående arbejdssted, vil der være tale om en *nedlæggelse "via opsugning"*, dvs. *typen N2*. Her er der dog tillige et krav om, at det mindst skal dreje sig om to (hovedbeskæftigede) personer, som overgår til det andet arbejdssted. I modsat fald kan der være tale om almindelig mobilitet blandt enkeltpersoner³⁸.

Vi skal herefter springe til kategorien *N5: Nedlagt via overgang til et arbejdssted uden ansatte* pr. november, dvs. i november i det følgende år. Her er der tale om et arbejdssted, der opfylder regelsættet vedrørende "samme" arbejdssted (nemlig regel 1, jf. kap. 1) – men der findes ingen ansatte pr. november i det følgende år. Enheden vil således fortsat optræde i bruttopopulationen af arbejdssteder, så i en vis forstand er arbejdsstedet bevaret, og man kan vælge at betragte det som sådan i givne analyser.

Når vi alligevel klassificerer tilfældet som en "nedlæggelse", er det ikke kun på grund af, at der er tale om en afgang fra delpopulationen af arbejdssteder med ansatte pr. november. Det skyldes også, at der meget vel kan være tale om en faktisk nedlæggelse, dvs. et ophør af erhvervsaktiviteten, nemlig i løbet af det følgende år *før* ultimo november (jf. også afsnit 4.1). Men der kan også være tale om en "dvale-tilstand" eller passiv tilstand i relation til forekomst af ansatte (pr. november), evt. i form af en overgang til udelukkende sæsonmæssig beskæftigelse. Hvilken af disse muligheder, der er tilfældet, vil først vise sig endnu et år frem, dvs. i det tredje år.

Kategorien *N4, "nedlagt via overgang til selvstændig"*, er en variant heraf. Der er tale om en supplerende klassifikation, der fremkommer via en omklassificering af kategorierne *N5* og *N1*. Et nedlagt arbejdssted af typen *N5* eller *N1* kan således blive ændret til typen *N4*, overgang til selvstændig i det følgende år. En forudsætning herfor er dog, at det drejer sig om fx enkeltmandsejede arbejdssteder, hvor indehaveren overgår fra "arbejdsgiver" til "selvstændig".

Herunder kan der være tale om to forskellige kategorier. Det kan dels dreje sig om en selvstændig med ansatte i løbet af det følgende år uden for november, dvs. et arbejdssted i delpopulationen af arbejds-

³⁸ Sidestykket til en nedlæggelse via opsugning er et arbejdssted af typen bevaret, ikke-identisk (B2). De udgør under ét en "sammenlægning". Når vi opererer med begrebet sammenlægninger (og analogt opdelinger) af arbejdssteder, beror det således udelukkende på *bevægelser af "klumper" af personer* (hvor en "klump" af personer kan bestå af blot to personer). Vi kan strengt taget ikke vide, om der foreligger organisationsmæssige beslutninger, herunder af typen opkøb. Det er grunden til, at vi bruger udtrykket nedlagt via "opsugning", dvs. opsugning af personer (og analogt oprettet via "udskilning"). Når det drejer sig om en oprettelse af et nyt arbejdssted via udskilning, må det dog antages, at man er på mere sikker grund. Her er der rent faktisk tale om en ny enhed.

steder uden ansatte pr. november (disse opstår via N5)³⁹. Og dels kan det dreje sig om selvstændige, der overhovedet ikke har ansatte i det følgende år (disse opstår via N1). I sidstnævnte tilfælde er der ikke tale om et "arbejdssted" året efter; enheden udgår dermed af bruttopopulationen af arbejdssteder, og arbejdsstedet er "endeligt nedlagt". Antalsmæssigt er der tale om betydelige størrelser i forbindelse med denne omklassificering, jf. bilagstabel 1 (og bilagstabel 2 for så vidt angår oprettelse via overgang fra selvstændig).

Endelig findes kategorien N3, *nedlagt via "overdragelse" af lokaler/bygninger* til et oprettet arbejdssted i samme branche. Dette skal indikere, at et nedlagt arbejdssted (af typen N1 eller N5) kan have overdraget lokaler mv. til et oprettet arbejdssted. Det oprettede arbejdssted på vedkommende lokalitet vil samtidig blive klassificeret som oprettet via overtagelse af lokaler, dvs. typen O3. Et eksempel herpå kan være et generationsskifte af en landbrugsejendom. Det er et temmelig begrænset antal tilfælde, som optræder i disse kategorier, jf. bilagstabellerne.

Oprettede arbejdssteder

Som for nedlæggelsernes vedkommende findes der også fem forskellige kategorier af oprettelser, jf. den nederste del af *oversigt 1* vedrørende identiteten set tilbage i tid.

Indholdet i de fem kategorier er *analogt til kategorierne af nedlæggelser*. Der skal således kun knyttes nogle enkelte bemærkninger til den "omvendte" situation med oprettelser.

En klassifikation som "*nyoprettet*" (O1) vil betyde, at de ansatte er kommet fra mange forskellige "steder" (fra forskellige arbejdssteder eller fra arbejdsløshed mv.).

For så vidt angår "*oprettelse via udskilning*" fra et arbejdssted (O2) skal det nævnes, at det bl.a. kan dreje sig om såkaldte "spin-offs" fra større arbejdssteder. Herunder gælder det, at personer, der overgår fra lønmodtager (på det tidligere arbejdssted) til arbejdsgiver (indehaver) på det udskilte, nye arbejdssted, medregnes i den gruppe af personer, der overgår til det nye arbejdssted. Herved medregnes de tilfælde, hvor det drejer sig om en overgang af to personer, hvoraf den ene bliver indehaver af det udskilte arbejdssted.

Med hensyn til en *oprettelse via overgang fra selvstændig* (O4) gælder det analogt til nedlæggelse, at der dels kan være tale om en overgang fra en selvstændig med ansatte i løbet af det foregående år, og dels om en overgang fra en selvstændig helt uden ansatte. Sidstnævnte betyder, at der foreligger et nyt "arbejdssted", dvs. en tilgang til bruttopopulationen af arbejdssteder.

4.3. Klassificering af arbejdssteder uden ansatte pr. november

Populationen udgør omkring 20 pct. af det samlede antal arbejdssteder, jf. bilagstabel 1 og 2.

Klassifikationen af identitetsændringen fremgår af *oversigt 2*. Kategorierne fremkommer som noget, der afledes fra fastlæggelsen af identiteten for arbejdssteder med ansatte.

For det første er der tale om en kategori af arbejdssteder, der forbliver som bevarede inden for populationen af arbejdssteder uden ansatte pr. november, benævnt "SM" (for "samme"). De udgør over en

³⁹ I denne forbindelse kan kategorien N5 også blive ændret til N1, dvs. at det afgøres allerede her, at der faktisk er tale om en nedlæggelse af arbejdsstedet i løbet af det følgende år. Det sker, hvis den tidligere arbejdsgiver ikke er selvstændig pr. november året efter, men fx lønmodtager eller pensionist.

trejdedel af denne delpopulation, og kan opfattes som den gruppe af arbejdssteder, der har sæsonpræget beskæftigelse (i det mindste i to på hinanden følgende år).

For det andet findes tre kategorier af *afgang* fra arbejdssteder uden ansatte pr. november (A1-A3). For den første kategori drejer det sig om en afgang fra hele populationen af arbejdssteder, dvs. en nedlæggelse. I den anden kategori er der tale om en afgang (overgang) som følge af, at arbejdsstedet får ansatte pr. november i det følgende år. Herunder kan der være tale om, at arbejdsstedet oprettes i slutningen af året, efter ultimo november. Denne kategori A2 er modstykket til kategorien O5 blandt arbejdssteder med ansatte pr. november⁴⁰. Endelig er der en noget speciel kategori A3, som er et "biprodukt" fra fastlæggelsen af identiteten for arbejdssteder med ansatte. I forbindelse med ejerskifte af allerede bestående (og bevarede) enheder får nogle arbejdssteder uden ansatte pr. november en "fiktiv" karakter, og de betragtes som nedlagte⁴¹.

På tilsvarende måde findes tre kategorier af tilgang til populationen af arbejdssteder uden ansatte pr. november, jf. nederst i oversigt 2.

⁴⁰ Af tekniske grunde er der også i kategorien A2 inkluderet arbejdssteder, der i lighed med den første kategori A1 bliver nedlagt, jf. noten i oversigten.

⁴¹ Når ejerskiftet sker i slutningen af året (efter ultimo november), optræder der et arbejdssted - et nummer - uden ansatte pr. november. Dette er en "fiktiv" enhed, idet den reelle enhed er det allerede bestående arbejdssted med ansatte pr. november (med et andet nummer). Der er tale om et formelt ejerskifte, som bliver negligeret, jf. nærmere i Teknisk rapport nr. 3, afsnit 3.3.2.

**Oversigt 2 Klassifikation af arbejdssteder *uden ansatte* pr. november i året:
Identiteten set fremad i tid (samme/afgang), hhv. set tilbage i tid (samme kategori/tilgang), hhv. set tilbage i tid (samme kategori/tilgang).**

1. Fremad i tid, til november året efter (samme/afgang):

SM Uændret, uden ansatte pr. november også i det følgende år (bevaret).

A1 Afgang fra bruttopopulationen af arbejdssteder (ingen forbindelse til et arbejdssted året efter)

A2 Afgang via overgang til arbejdssted med ansatte pr. nov. (samme branche).

A3 Afgang af en "fiktiv" enhed (jf. teksten).

2. Tilbage i tid, fra november året før (samme/tilgang):

SM Uændret, uden ansatte pr. november også i året før (bevaret).

T1 Tilgang til bruttopopulationen af arbejdssteder (ingen forbindelse til et arbejdssted året før).

T2 Tilgang via overgang fra arbejdssted med ansatte pr. nov. (i samme branche).

T3 Tilgang af en "fiktiv" enhed (jf. teksten).

4.4. Endeligt nedlagte og oprettede arbejdssteder i forhold til den samlede population af arbejdssteder.

Formålet med dette afsnit er at præcisere bevægelserne af arbejdssteder ind i og ud af populationen af arbejdssteder *med ansatte*.

For kategorierne N1, N2 og N3 er det klart, at der er tale om en afgang fra hele populationen af arbejdssteder – og for kategorien N5, at der er tale om en overgang til delpopulationen af arbejdssteder uden ansatte pr. november (se figur 3). I sidstnævnte tilfælde er der ikke tale om en "endelig" nedlæggelse af et arbejdssted. Det kommer også til udtryk i, at arbejdsstedsløbenummeret (LBNR) bliver bevaret for et arbejdssted af typen N5.

Med hensyn til kategorien N4, dvs. en overgang til selvstændig, foreligger der imidlertid af register-tekniske grunde en komplikation. Det skyldes, at selvstændige helt uden ansatte ikke indgår i "arbejdssteder" (og de har ikke noget arbejdsgivernummer i de anvendte registre).

Af denne grund må de tilfælde, hvor der sker overgang til selvstændige helt uden ansatte, klassificeres som *endeligt nedlagte*. Det fremgår af en særlig variabel. Samtidig ophører det pågældende arbejdssteds-løbenummer med at eksistere.

På tilsvarende måde må en overgang *fra* selvstændig helt uden ansatte til et arbejdssted med ansatte pr. november (dvs. en del af kategorien O4), opfattes som en tilgang af et *nyt arbejdssted*. Til forskel fra de øvrige tilfælde i kategorien O4 gælder det her, at oprettelsesåret da er lig med det pågældende eller aktuelle år (oprettelsesåret udgør de 4 første cifre af arbejdssteds-løbenummeret).

Men strengt taget er der ikke tale om en nedlæggelse i betydningen nedlæggelse af en "erhvervsenhed". Det gælder kun i betydningen et "arbejdssted". På den anden side foreligger der faktisk en angivelse af, at der fortsat findes (eller i forvejen var) tale om en erhvervsenhed i bred forstand. Det kan fx udnyttes i analyser af, hvilken rolle henholdsvis bestående og nye virksomheder spiller for ændringer i den samlede beskæftigelse. Her kan overgange til og fra selvstændige helt uden ansatte betragtes som bevarede og eksisterende "erhvervsenheder".

Der foreligger yderligere et forhold i forbindelse med gruppen af selvstændige. Af registreringsmæssige årsager findes der heller ikke et arbejdsgivernummer for selvstændige *med* ansatte i løbet af året. Det betyder, at det ikke er muligt at registrere eksakt, hvilken del af arbejdsstederne uden ansatte pr. november der svarer til bestemte personer inden for gruppen af selvstændige⁴².

Det betyder, at man ikke kan opgøre den *totale* population af "erhvervsenheder", dvs. summen af arbejdssteder og selvstændige helt uden ansatte.

Derimod gælder det for arbejdssteder med ansatte pr. novembertidspunktet, at størrelsen af den totale population kendes, og at bevægelserne af arbejdssteder (til- og afgang) samtidig inkluderer skift fra eller til selvstændige helt uden ansatte.

⁴² Af samme grund kan man ikke registrere overgange mellem selvstændige helt uden ansatte og populationen af arbejdssteder uden ansatte pr. november.

Bilagstabel 1 Identiteten af arbejdssteder pr. november 1983 i det følgende år pr. november 1984 (identiteten set fremad: bevaret/nedlagt).

1983 ® ?	Antal	Pct. af arb. steder med ansatte	Pct. af alle arb. steder
I. Arbejdssteder med ansatte pr. nov. 83:			
B1. Bevaret, identisk	156.294	84,8	69,1
B2. Bevaret, ikke-identisk	3.502	1,9	1,5
----- pct. -----			
N1 Nedlagt	9.897	5,4	4,4
N2 Nedlagt via opsugning	1.777	1,0	0,8
N3 Nedlagt via "overdragelse"	106	0,1	0,0
N4 Nedlagt/overgang til selvstændig ⁴³	7.514	4,1	3,3
N5 Nedlagt/overgang til ej ansatte	5.307	2,9	2,3

I alt, arbejdssteder med ansatte	184.397	100,0	81,5
II. Arbejdssteder uden ansatte pr. nov. 83:			
SM. Uændret ej ansatte (bevaret)	15.129	•	6,7

A1. Afgang (nedlagt)	17.675	•	7,8
A2. Afgang til arb.sted med ansatte ⁴⁴	8.966	•	4,0
A3. Afgang ("fiktiv" enhed)	113	•	0,0

I alt, arbejdssteder uden ansatte	41.883	•	8,5

Arbejdssteder i alt (I + II)	226.280	•	100,0

⁴³ Herunder overgang til selvstændig uden ansatte i hele det følgende år 1984.

⁴⁴ Herunder til oprettede arbejdssteder af typen O1, evt. O3 (via procedure 61-3/60-4 i modul 1)

Bilagstabel 2. Identiteten af arbejdssteder pr. november 1984 set i forhold til året før pr. november 1983 (identiteten set tilbage i tid: bevaret/oprettet).

? ® 1984	Antal	Pct. af arb. steder med ansatte	Pct. af alle arb. steder
I. Arbejdssteder med ansatte pr. nov. 84:			
		----- pct. -----	
B1. Bevaret, identisk	156.294	83,0	67,9
B2. Bevaret, ikke-identisk	3.502	1,9	1,5

O1. Nyoprettet	14.200	7,5	6,2
O2. Oprettet via udskilning	3.410	1,8	1,5
O3. Oprettet via "overtagelse"	106	0,1	0,0
O4. Oprettet/overgang fra selvstændig ⁴⁵	7.895	4,2	3,4
O5. Oprettet/overgang fra ej ansatte	2.930	1,6	1,3

I alt, arbejdssteder med ansatte	188.337	100,0	81,8

II. Arbejdssteder uden ansatte pr. nov. 84:			
SM. Uændret ej ansatte (bevaret)	15.129	•	6,6

T1. Tilgang (oprettet)	10.635	•	4,6
T2. Tilgang fra arb. sted med ansatte ⁴⁶	15.073	•	6,6
T3. Tilgang ("fiktiv" enhed)	903	•	0,4

I alt, arbejdssteder uden ansatte	41.740	•	18,2

Arbejdssteder i alt (I + II)	230.077	•	100,0

⁴⁵ Herunder overgang fra selvstændig uden ansatte i hele det forudgående år 1983.

⁴⁶ Herunder til nedlagte arbejdssteder af typen N1, evt. N3 (via procedure 60-3/60-4 i modul 1)